



Samenwerkings  
Verband  
Zaanstreek

**Ondersteuningsplan  
Voortgezet Onderwijs Zaanstreek  
2018-2022**

## Inhoud

|  |           |
|--|-----------|
| <b>Voorwoord</b> .....   | <b>5</b>  |
| <b>Hoofdstuk 1 Uitgangspunten, doelstellingen en ambities</b> .....          | <b>6</b>  |
| 1.1 Inleiding.....   | 6         |
| 1.2 Visie.....   | 6         |
| 1.3 Uitgangspunten, doelstellingen en activiteiten.....                      | 7         |
| <b>Hoofdstuk 2 Inrichting van het Samenwerkingsverband</b> .....             | <b>11</b> |
| 2.1 Rechtsvorm en aangesloten besturen.....                                  | 11        |
| 2.2 Scheiding van bestuur en toezicht .....                                  | 11        |
| 2.3 Besluitvorming en medezeggenschap.....                                   | 11        |
| 2.4 Ondersteuning van directeur-bestuurder .....                             | 12        |
| <b>Hoofdstuk 3 Organisatie van het samenwerkingsverband</b> .....            | <b>13</b> |
| 3.1 Samenwerkingsstructuur.....  | 13        |
| 3.2 Organogram.....  | 14        |
| 3.3 Dagelijkse leiding.....  | 16        |
| 3.4 Communicatie .....   | 16        |
| <b>Hoofdstuk 4 De schoolondersteuningsprofielen vormen de basis</b> .....    | <b>18</b> |
| 4.1 Inleiding.....   | 18        |
| 4.2 Schoolondersteuningsprofielen in de regio, een nadere omschrijving. .... | 19        |
| 4.2.1 <i>Basisondersteuning</i> .....  | 19        |
| 4.2.2 <i>Extra ondersteuning</i> .....                                       | 19        |
| 4.2.3 <i>Onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen</i> .....                     | 20        |
| 4.3 Scholing en professionalisering van medewerkers.....                     | 20        |
| 4.4 Relatie tussen schoolondersteuningsprofiel en samenwerkingsverband ..... | 20        |
| <b>Hoofdstuk 5 Extra ondersteuning</b> .....                                 | <b>21</b> |
| 5.1 Inleiding.....   | 21        |
| 5.2 Lichte ondersteuning .....   | 21        |
| 5.3 Ondersteuning in het voortgezet speciaal onderwijs.....                  | 22        |
| 5.4 Praktijkonderwijs en lwoo .....  | 23        |
| <b>Hoofdstuk 6 Verdeling middelen</b> .....                                  | <b>25</b> |
| 6.1 Inleiding.....   | 25        |
| 6.2 Uitgangspunten .....   | 25        |
| 6.3 Lichte ondersteuning.....  | 26        |
| 6.3.1 <i>Tussenvoorzieningen</i> .....                                       | 26        |
| 6.3.2 <i>LWOO en PRO</i> .....   | 26        |
| 6.4 Extra ondersteuning .....  | 27        |

|   |   |           |
|---|---|-----------|
| 6.4.1   | <i>Beschikbare middelen voor het voortgezet speciaal onderwijs</i> .....        | 28        |
| 6.4.2   | <i>Middelen zware ondersteuning voor de reguliere scholen en tussenv.</i> ..... | 29        |
| 6.5   | Overheadkosten .....  | 29        |
| 6.6   | Meerjarenbegroting .....  | 29        |
| <b>Hoofdstuk 7 Toelating tussenvoorzieningen en vso</b> ..... |   | <b>30</b> |
| 7.1   | Inleiding .....   | 30        |
| 7.2   | Commissie voor toewijzing en advies (cta) .....                                 | 30        |
| 7.3   | Werkwijze van de CTA .....  | 32        |
| 7.4   | Geldigheidsduur van de toelaatbaarheidsverklaringen .....                       | 32        |
| <b>Hoofdstuk 8 Doorlopende leerlijnen</b> .....               |   | <b>33</b> |
| 8.1   | Overgang po-vo .....  | 33        |
| 8.2   | Overgang vo-mbo .....   | 34        |
| 8.3   | Terugkeer van tussenvoorziening naar regulier vo .....                          | 34        |
| 8.4   | Vso .....   | 34        |
| 8.5   | Grensverkeer .....  | 35        |
| <b>Hoofdstuk 9 Samenwerking met de gemeenten</b> .....        |   | <b>36</b> |
| 9.1   | Inleiding .....   | 36        |
| 9.2   | Aansluiting Jeugdhulp - Passend Onderwijs .....                                 | 36        |
|   | 9.2.1. <i>Huidige situatie</i> .....  | 36        |
|   | 9.2.2. <i>Gewenste toekomstige situatie</i> .....                               | 37        |
|   | 9.2.3. <i>Specialistische jeugdhulp</i> .....                                   | 37        |
| 9.3   | Samenwerking met leerplicht .....   | 38        |
|   | 9.3.1 <i>Wettelijk kader</i> .....  | 38        |
|   | 9.3.2 <i>Preventief verzuimbeleid</i> .....                                     | 38        |
|   | 9.3.3 <i>Landelijk thuiszitterspact en het Zaans Pact</i> .....                 | 39        |
| 9.4   | Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt .....  | 39        |
|   | 9.4.1 <i>Inleiding</i> .....  | 39        |
|   | 9.4.2 <i>De uitstroomprofielen</i> .....  | 40        |
|   | 9.4.3 <i>Participatiewet</i> .....  | 40        |
| 9.5   | Leerlingenvervoer .....   | 41        |
| 9.6   | Op overeenstemming gericht overleg (oogo) .....                                 | 41        |
| <b>Hoofdstuk 10 Betrokkenheid van ouders</b> .....            |   | <b>42</b> |
| 10.1  | Uitgangspunten en visie .....   | 42        |
| 10.2  | Zorgplicht 42   |           |
| 10.3  | Aanmelding en toelating van leerlingen .....                                    | 42        |
|   | 10.3.1 <i>Inleiding</i> 42  |           |
|   | 10.3.2 <i>Zorg voor leerlingen met ondersteuningsvragen bij overgang</i> .....  | 43        |
| 10.4  | Ontwikkelingsperspectief .....  | 43        |
| 10.5  | Betrokkenheid ouders bij leerlingbespreking .....                               | 43        |
| 10.6  | In geval ouders en school niet op één lijn zitten .....                         | 44        |

|   |           |
|---|-----------|
| <b>Hoofdstuk 11 Kwaliteitszorg .....</b>  | <b>45</b> |
| <b>Bijlagen.....</b>  | <b>1</b>  |
| Bijlage 1 Basisondersteuningsprofiel begeleidingsschool .....                       | 1         |
| Bijlage 2 Basisondersteuningsprofiel dialoogschool .....                            | 8         |
| Bijlage 3 Meerjarenbegroting .....  | 5         |
| Bijlage 4 Werkwijze van de CTA .....  | 7         |
| Bijlage 5 Gemeenschappelijke uitgangspunten aansluiting onderwijs - gemeenten ..... | 11        |
| Bijlage 6 Resultaten ondersteuningsplan 2014-2018 .....                             | 12        |
| Bijlage 7 Geschillencommissies .....  | 15        |
| Bijlage 8 Overzicht websites scholen smw en andere relevante websites .....         | 16        |
| Bijlage 9 Landelijke criteria PrO en LWOO .....                                     | 17        |
| Bijlage 10 Afkortingenlijst .....   | 18        |

Voor u ligt het ondersteuningsplan van het Coöperatief Samenwerkingsverband passend onderwijs VO Zaanstreek. In een regionaal ondersteuningsplan geeft elk samenwerkingsverband aan hoe de schoolbesturen in het samenwerkingsverband passend onderwijs voor elk kind willen realiseren. Het ondersteuningsplan geldt voor vier jaar. Dit plan heeft betrekking op de periode 2018-2022. In 2014 is de wet op het voortgezet onderwijs aangepast op de invoering van passend onderwijs. In de eerste vier jaar is gekozen voor realistische ambities, die gericht waren op de ontwikkeling van goede voorzieningen voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften (zie bijlage 5 Resultaten ondersteuningsplan 2014-2018). De komende vier jaar zal het ambitieniveau van het samenwerkingsverband omhoog gaan.

Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband heeft op veel terreinen een duidelijke verbinding met de activiteiten van de gemeenten die bij het samenwerkingsverband horen. Dit betreft de gemeenten Zaanstad, Oostzaan en Wormerland. Alle in dit ondersteuningsplan genoemde activiteiten hebben betrekking op de leerlingen uit deze drie gemeenten, tenzij anders vermeld.

Jongeren en de gezinnen hebben belang bij een goede samenwerking tussen onderwijs en de activiteiten in het sociale domein, die vanaf 2015 zijn overgegaan van het rijk en de provincie naar de gemeenten (o.a. jeugdhulpverlening, participatiewet).

In de regio Zaanstreek nemen een kleine 10.000 leerlingen deel aan het voortgezet onderwijs. Daarmee is het een relatief klein samenwerkingsverband met een beperkt budget.

In het ondersteuningsplan worden eerst de visie, uitgangspunten en doelen weergegeven. Vervolgens wordt een beeld gegeven van de dekking van het aanbod binnen de regio, waarbij aandacht wordt besteed aan de tussenvoorzieningen en aan de vormen van speciaal onderwijs.

In het ondersteuningsplan wordt verder beschreven hoe de toewijzing en toelating tot de tussenvoorzieningen en tot het vso is geregeld en hoe het samenwerkingsverband de middelen wil besteden.

Een belangrijk aspect van goed en passend onderwijs is de wijze waarop ouders<sup>1</sup> betrokken worden bij de ondersteuning aan hun kind. In dit ondersteuningsplan worden hiervoor de richtlijnen gegeven. Tenslotte wordt beschreven op welke terreinen relaties met de gemeenten zijn gelegd en welke gezamenlijke ambities er zijn.

Ouders, leerlingen en medewerkers van scholen hebben via de 'ondersteuningsplanraad' (opr) instemmingsrecht op het beleid en op de verdeling van het budget van het samenwerkingsverband zoals dat is vastgelegd in het ondersteuningsplan. Daarnaast kunnen de medezeggenschapsraden op het niveau van het schoolbestuur en/of op schoolniveau invloed uitoefenen op het schoolondersteuningsprofiel.

Met betrekking tot het op overeenstemming gericht overleg hebben zowel schoolbesturen als gemeenten belang bij een goede afstemming van onderwijs en de verantwoordelijkheden van de gemeenten met betrekking tot jeugdhulp, toeleiding tot de arbeidsmarkt en het zorgen dat alle burgers kunnen meedoen in de maatschappij.

Esther de Boer,  
Directeur/bestuurder Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zaanstreek

---

<sup>1</sup> Daar waar ouders staat, wordt bedoeld ouders/verzorgers

## Hoofdstuk 1 Uitgangspunten, doelstellingen en ambities

### 1.1 Inleiding

Het Samenwerkingsverband vo in de Zaanstreek staat voor een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen, zodat alle leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken, ook die leerlingen, die extra ondersteuning behoeven. Passend onderwijs betekent dat iedere leerling het onderwijs en de ondersteuning krijgt die past bij zijn/haar ontwikkelingsniveau en mogelijkheden.

Het samenwerkingsverband speelt hierin een verbindende rol. Verbinding tussen scholen onderling maar ook verbinding tussen scholen en de kernpartners uit de gemeente Zaanstad, Oostzaan en Wormerland. Daar waar nodig worden jongeren en hun ouders ondersteund om er voor te zorgen dat leerlingen worden opgeleid naar een volwaardige plaats in de samenleving.

De samenwerkingsverbanden en de partners staan midden in een maatschappelijke context waarbij maatschappelijke ontwikkelingen direct invloed hebben op onderwijs en de leefwereld van jongeren en de gezinnen waarin zij leven. Denk daarbij bijvoorbeeld aan politieke veranderingen, het digitale tijdperk, economische ontwikkelingen en de inclusieve samenleving.

### 1.2 Visie

Alle kinderen en jongeren hebben recht op goed en passend onderwijs. Voor een aantal leerlingen betekent dit dat zij ondersteuning nodig hebben. De schoolbesturen werken samen om voor alle leerlingen een optimale onderwijssetting in de regio mogelijk te maken vanuit de volgende kernwaarden: samenwerken, flexibiliteit, betrokkenheid en optimisme.

- Samenwerking is de belangrijkste component voor het realiseren van goed en ononderbroken onderwijs. Jongeren hebben een integrale aanpak nodig. Het samenwerkingsverband zet zich in voor een intensieve en efficiënte samenwerking.
- Als we streven naar een optimalisering van het onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor jongeren, waarbij hun ontwikkelingsmogelijkheden centraal staan, vraagt dit van de scholen flexibiliteit om binnen de wettelijke kaders tot maatwerk te komen.
- Als we constateren dat extra ondersteuning nodig is, dan is betrokkenheid van ouders, docenten en eventuele hulpverleners essentieel. Zij moeten de jongere het vertrouwen geven dat er altijd mogelijkheden en oplossingen zijn.
- Tot slot vraagt het van alle partijen een optimistische blik, niet het probleem is leidend, maar de mogelijkheden. Het bieden van perspectief en het zien van perspectief door leerlingen zelf, geeft vertrouwen en energie om gemotiveerd aan het werk te gaan.

De besturen in het Zaanse onderwijs willen leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften zoveel mogelijk onderwijs laten volgen op reguliere scholen voor voortgezet onderwijs in de eigen regio.

Hiervoor is binnen het samenwerkingsverband een basisondersteuningsprofiel afgesproken, dat gericht is op het vergroten van de preventiemogelijkheden en dat aandacht besteedt aan de competenties van de medewerkers.

Voor leerlingen, voor wie de basisondersteuning niet voldoende tegemoet komt aan de ondersteuningsbehoeften, hebben de scholen één of meer arrangementen in de school ontwikkeld. Kenmerk van deze arrangementen is dat de leerlingen onderwijs volgen in de eigen klas en dat de ondersteuning dichtbij de klas (in de school) ingezet kan worden, waarbij men er op gericht is de leerling sterker te maken in het onderwijsleerproces op de eigen school. Scholen maken hierbij gebruik van de expertise uit het (voortgezet) speciaal onderwijs.

De tussenvoorzieningen en vso-scholen bieden daarnaast goede oplossingen voor leerlingen waarvoor deze arrangementen niet toereikend zijn. Het samenwerkingsverband heeft een aantal 'tussenvoorzieningen', waaronder een orthopedagogisch en -didactisch centrum (opdc), om een dekkend aanbod van voorzieningen mogelijk te maken.

Er zijn ook leerlingen met een dermate complexe ondersteuningsvraag dat onderwijs, al dan niet tijdelijk, geheel of gedeeltelijk niet mogelijk is. Voor deze leerlingen is het van belang dat de ondersteuning vanuit onderwijs en jeugdhulp integraal wordt aangeboden, gericht op terugkeer naar onderwijs. Hiervoor worden op maat onderwijs-zorgarrangementen gezocht. Ouders en de leerlingen zelf zijn daarbij belangrijke partners om tot een kansrijke aanpak te komen.

### 1.3 Uitgangspunten, doelstellingen en activiteiten

Binnen het samenwerkingsverband zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

1. Passend onderwijs sluit aan bij de ontwikkeling van de leerling, de mogelijkheden van de school en de wensen van de ouders.
2. Alle Zaanse leerlingen zitten in principe op een Zaanse school.
3. Elke leerling volgt onderwijs in overeenstemming met zijn/haar mogelijkheden.
4. Docenten zijn de 'draggers' van passend onderwijs: de expertise moet zo dicht mogelijk bij het primaire proces worden gebracht.
5. Schoolbesturen en samenwerkingsverband hebben een eigen, maar ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor passend onderwijs binnen de regio.
6. Het samenwerkingsverband en de gemeenten Zaanstad, Wormerland en Oostzaan werken samen om de ontwikkeling van jeugdigen optimaal te faciliteren en te ondersteunen.

Op basis van de visie en de uitgangspunten zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

#### Doel 1:

Terugdringen van het aantal leerlingen in het vso tot maximaal 3% van het totaal aantal leerlingen in de regio.

Een bescheiden doelstelling waarbij de doorontwikkeling van de arrangementen in het regulier onderwijs kunnen zorgen voor een lichte daling in het vso. Daarmee wordt aan meer leerlingen in het regulier onderwijs de ondersteuning geboden die zij nodig hebben.

Doel 2:

Er wordt beleid afgesproken en toegepast om terugkeer van vso naar regulier onderwijs te bevorderen.

Doel 3:

Van alle leerlingen met een ontwikkelingsperspectiefplan (opp) haalt 85% een diploma op het niveau waarop de leerling is ingestroomd in het voortgezet onderwijs.

Doel 4:

De expertise en competenties van het docententeam liggen op het niveau van het basisondersteuningsprofiel (zie bijlage 1 en 2 basisondersteuning). Dit is een doorlopend ontwikkelproces dat door de school ingevuld wordt.

Doel 5:

Het vinden van een vorm van samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en leerplicht waarbij de samenwerking faciliterend is aan de leerlingen van de school.

In 2017-2018 wordt een pilot uitgevoerd waarbij een ondersteuningsteam wordt ingezet in de school: als uit de evaluatie blijkt dat de pilot het juiste effect heeft, wordt de aanpak in fases uitgerold over de ander scholen. Uiterlijk in 2022 werken alle scholen en jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en leerplicht met deze aanpak. Indien uit de evaluatie blijkt dat de aanpak niet werkt, dient er in 2020 een aangepast voorstel voor een werkwijze te liggen.

Doel 6:

Er is sprake van doorlopende ondersteuning bij overstappen. Iedere leerling met een extra ondersteuningsbehoefte heeft een begeleider bij de overstap.

Het gaat hierbij zowel om de overstap van primair naar voortgezet onderwijs als die van vmbo naar mbo. Voor de overstap van havo/vwo naar hbo en wo verwachten we van de scholen een optimale inzet om een goede ondersteuning te realiseren waar nodig. Gezien de diversiteit van deze uitstroom is hier voor het samenwerkingsverband geen directe aansturing.

Doel 7:

Vanaf 1 augustus 2020 kan voor elke leerling die dat nodig heeft binnen drie maanden een, al dan niet tijdelijk, onderwijs- en zorgarrangement worden geboden (afsprake in het thuiszitterspact).

Alle jongeren tot 18 jaar zonder startkwalificatie moeten kunnen deelnemen aan onderwijs. Voor leerlingen die (tijdelijk) niet naar school is er een (overbruggings) aanbod.

Doel 8:

De betrokkenheid van ouders vergroten bij de begeleiding van leerlingen met een ontwikkelingsperspectiefplan (opp). In elk opp is expliciet opgenomen wat de rol van ouders is bij de begeleiding van hun kind.



Doel 9:

Voor de leerlingen die ondersteuningsbehoeften hebben op het grensgebied van praktijkonderwijs en vso, zowel met een cognitieve als gedragsmatige hulpvraag en momenteel buiten de regio onderwijs volgen worden zo mogelijk maatwerktrajecten in de regio ontwikkeld. Leerlingen uit deze doelgroep krijgen een passend aanbod in de regio.

Doel 10:

Er moet een sluitende aanpak komen voor leerlingen die vanuit het praktijkonderwijs en vso toegeleid worden naar de arbeidsmarkt. Alle leerlingen uit deze doelgroep worden nog twee jaar gevolgd door school en/of jongerenloket en geholpen als zij tussentijds hun arbeidsplek verliezen.

Op basis van de geformuleerde doelstellingen worden de volgende activiteiten uitgevoerd op de scholen:

- Scholen evalueren jaarlijks het schoolondersteuningsprofiel en passen dit indien nodig aan. Zij geven hierin helder aan welke ondersteuning zij bieden en welke grenzen zij hebben in de ondersteuning van leerlingen.
- Effecten van de inzet van ondersteuningsmiddelen vanuit het samenwerkingsverband en het schoolsucces van de betrokken leerlingen worden jaarlijks gemeten: dit maakt onderdeel uit van de kwaliteitsonderzoeken (doelmatigheid van de inzet van middelen).
- Voor elke leerling, die extra ondersteuning nodig heeft, wordt een ontwikkelingsperspectiefplan opgesteld. Er is instemming nodig van ouders/verzorgers op het handelingsdeel van dit opp.
- Scholen brengen de competenties en expertise van docenten in de school op het niveau van het basisondersteuningsprofiel door middel van deskundigheidsbevordering (opstellen scholingsplan).
- In de scholen van het samenwerkingsverband maken de vorderingen in bovengenoemde competenties onderdeel uit van de gesprekkencyclus.

De volgende activiteiten worden door het samenwerkingsverband uitgevoerd om het bereiken van de doelen te stimuleren:

- a. Het samenwerkingsverband stelt jaarlijks de volgens de begroting vastgestelde middelen beschikbaar aan de scholen om de arrangementen vorm te geven. De scholen verantwoorden jaarlijks deze middelen op het punt van rechtmatigheid en doelmatigheid.
- b. Het samenwerkingsverband ondersteunt de scholen door het organiseren van gemeenschappelijke scholing en studiemiddagen die kunnen bijdragen aan het vergroten van de competenties van docenten en medewerkers.
- c. In samenwerking met de gemeente Zaanstad vindt in 2017-2018 een pilot plaats voor het inzetten van een ondersteuningsteam, waarin jeugdhulp, leerplicht, schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg en onderwijs zijn vertegenwoordigd en samenwerken op school. De evaluatie van de pilot in 2018/2019 zal mogelijk leiden tot een verdere uitrol van deze werkwijze, dan wel tot een aanpassing.

- d. Er worden afspraken gemaakt tussen samenwerkingsverbanden po en vo en gemeenten voor het inzetten van onderwijszorgarrangementen en maatwerktrajecten (is nog in ontwikkeling).
- e. Voor een doorlopende leer- en ondersteuningslijn vanuit het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs worden afspraken gemaakt in het Onderwijsplatform (bestuurlijk overleg po en vo). Richting het MBO worden dergelijke afspraken gemaakt binnen de RMC-regio 21 die het beleid voortijdig schoolverlaten vaststelt. Het samenwerkingsverband is bij beide intensief betrokken.
- f. In 2018 wordt het Zaans Pact (is in voorbereiding) gesloten waarin alle betrokken besturen (onderwijs en wethouders) hebben vastgelegd dat zij zich volgens de daarin opgenomen afspraken inspannen om elke vorm van thuiszitten, dan wel het niet kunnen volgen van voortgezet onderwijs, te voorkomen. In het Zaans Pact is opgenomen, waar de doorzettingsmacht voor onderwijs en zorg is geregeld. Het samenwerkingsverband speelt een actieve rol in deze afspraken. Daarnaast ondersteunt het samenwerkingsverband waar nodig de scholen in het maken van maatwerkprogramma's en overbruggingsprogramma's.
- g. Het samenwerkingsverband is betrokken bij het opstellen en vaststellen van het vsv-beleid.

## Hoofdstuk 2 Inrichting van het Samenwerkingsverband

### 2.1 Rechtsvorm en aangesloten besturen

Om elk kind een passende onderwijsplek te bieden werken scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden.

De gezamenlijke besturen in de Zaanstreek hebben geoordeeld dat de wettelijke eisen en de ambities van de gezamenlijke besturen het beste zijn te realiseren binnen een coöperatieve vereniging. Hiertoe is op 10 september 2013 het 'Coöperatief Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Zaanstreek u.a.' (uitgesloten aansprakelijkheid) opgericht.

De volgende besturen zijn als lid aangesloten bij dit samenwerkingsverband:

- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Zaanstad.
- Stichting Zaam, Interconfessioneel Voortgezet Onderwijs.
- Onderwijsstichting St. Michaël.
- Stichting Zaan Primair voor Openbaar Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.
- Stichting Altra.
- Stichting Heliomare Onderwijs.

De bij de oprichting vastgelegde statuten regelen de juridische organisatie van het samenwerkingsverband en de interne regelgeving voor het bestuur en de schoolbesturen als leden.

De schoolbesturen zijn echter niet alleen leden van de coöperatie, maar ook deelnemers in het samenwerkingsverband.

De verplichtingen, die de deelnemers in het kader van de samenwerking binnen het samenwerkingsverband jegens elkaar hebben, zijn vastgelegd in een samenwerkings- en deelnemersovereenkomst. De samenwerkings- en deelnemersovereenkomst bevat wederkerige inspanningsverplichtingen, die nodig zijn voor een goede voorbereiding en uitvoering van het ondersteuningsplan. De overeenkomst bevat tevens afspraken met betrekking tot de diensten, die de besturen afnemen van de coöperatie.

### 2.2 Scheiding van bestuur en toezicht

De gezamenlijke besturen hebben gekozen voor een governance model, waarbij zoveel mogelijk (onnodige) bestuurlijke activiteit wordt voorkomen en waarin bestuur en toezicht functioneel zijn gescheiden.

De functie van het besturen van het samenwerkingsverband berust bij de directeur-bestuurder.

De functie van intern toezichthouder ligt bij de algemene ledenvergadering (alv), waarin alle besturen van het samenwerkingsverband zitting hebben.

### 2.3 Besluitvorming en medezeggenschap

#### *Besluitvorming*

Uitgangspunt in de coöperatie is dat ten aanzien van de besluitvorming het consensusmodel wordt gehanteerd. In voorkomende gevallen kan de vergadering besluiten om over te gaan op het model 'meerderheid van stemmen'.

In dat geval wordt binnen het bestuur van het samenwerkingsverband gewerkt met onderstaande stemverhouding:

| Stichting   | Aantal stemmen |
|---|----------------|
| Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Zaanstad                                | 4              |
| Stichting Zaam, Interconfessioneel Voortgezet Onderwijs                         | 2              |
| Onderwijsstichting St. Michaël  | 2              |
| Stichting Zaan Primair voor Openbaar Primair en (Voortgezet) Speciaal Onderwijs | 1              |
| Stichting Altra   | 1              |
| Stichting Heliomare Onderwijs   | 1              |

Hieruit volgt dat een gewone meerderheid gehaald wordt bij 6 stemmen en een gekwalificeerde meerderheid bij 8 stemmen.

Bij de gekwalificeerde meerderheid is als voorwaarde gesteld dat tenminste 1 stem wordt uitgebracht door een vso-bestuur.

#### *Medezeggenschap*

De wet bepaalt dat ieder samenwerkingsverband een ondersteuningsplan moet opstellen. De medezeggenschap met betrekking tot het ondersteuningsplan is op het niveau van het samenwerkingsverband door de wetgever neergelegd bij de zogenaamde 'ondersteuningsplanraad' (opr).

De medezeggenschapsraden van de afzonderlijke besturen hebben medezeggenschap op het niveau van het schoolondersteuningsprofiel (schoolniveau).

Voor informatie over doel en inhoud van het schoolondersteuningsprofiel: zie hoofdstuk 4.

## 2.4 Ondersteuning van directeur-bestuurder

Aangezien beperking van de bestuurlijke en administratieve activiteit uitgangspunt is in de samenwerking, is ervoor gekozen zo min mogelijk personeel in dienst te nemen bij het samenwerkingsverband. De directeur-bestuurder wordt ondersteund door een directiesecretaresse. Daarnaast wordt het samenwerkingsverband ondersteund door het service- en expertisecentrum van OVO-Zaanstad op het gebied van financiën, salarisadministratie, beleidsondersteuning en planning en control.

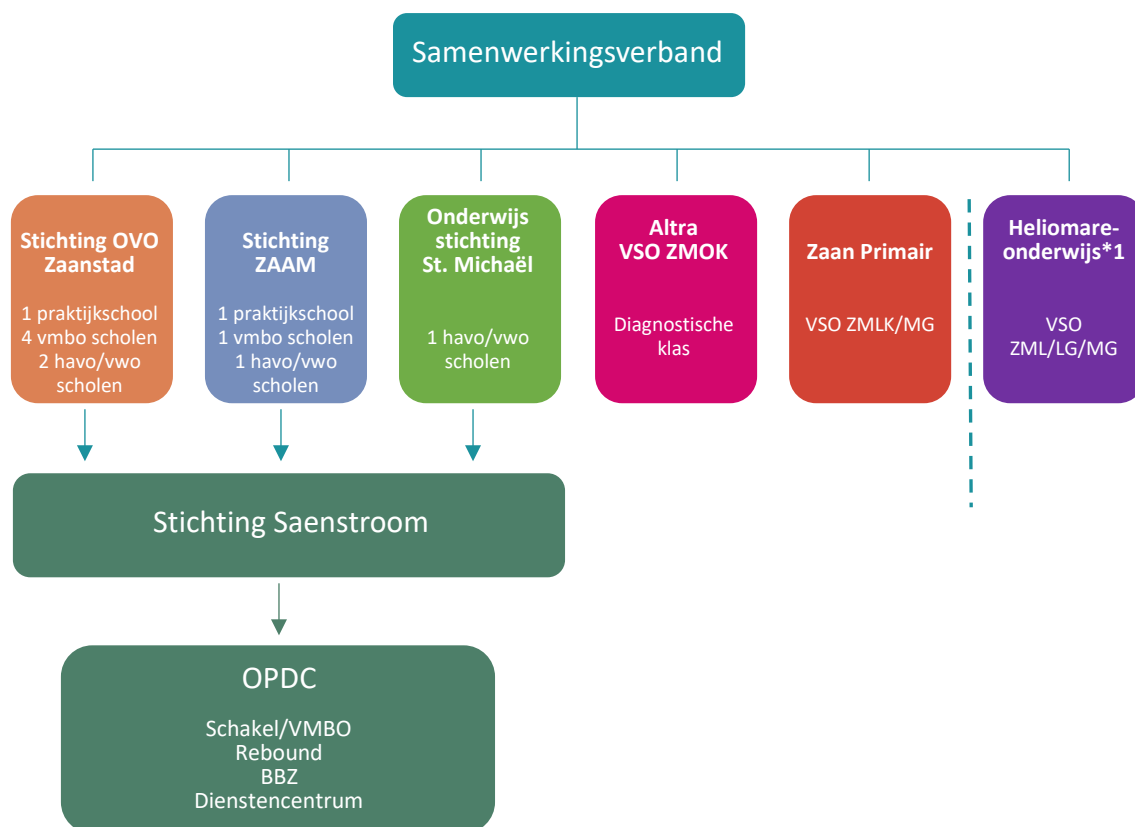
## Hoofdstuk 3 Organisatie van het samenwerkingsverband

### 3.1 Samenwerkingsstructuur

Om de verplichtingen van de schoolbesturen en het samenwerkingsverband (als voorbereidend en uitvoerend orgaan) jegens elkaar vast te leggen is een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de deelnemende schoolbesturen en de coöperatie.

Een aparte samenwerkingsovereenkomst is afgesloten met de Stichting Saenstroom in verband met het door Stichting Saenstroom in stand gehouden orthopedagogisch en didactisch centrum.

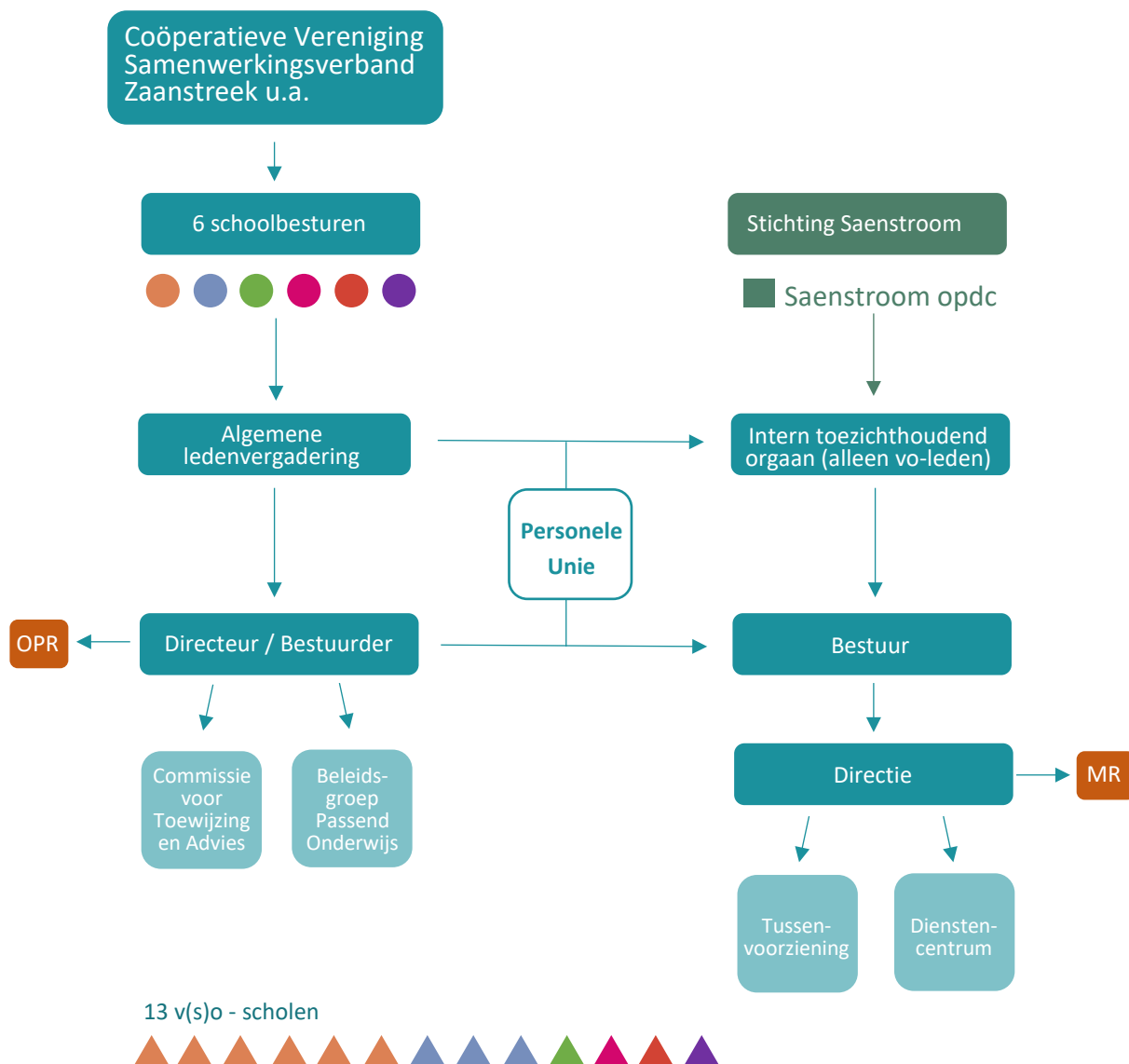
In onderstaand schema worden de samenwerkingsrelaties zichtbaar gemaakt:



\*1 Heliomare-onderwijs is lid van de coöperatie en heeft geen locatie binnen de regio

## 3.2 Organogram

In onderstaand schema is de organisatiestructuur van het samenwerkingsverband weergegeven.



### Toelichting op het schema

#### Coöperatieve Vereniging

Onderwijsbesturen in de regio zijn verplicht als lid aangesloten bij het samenwerkingsverband.

Onderwijsbesturen van buiten de regio, die leerlingen uit de regio Zaanstreek hebben ingeschreven, kunnen zich bij het samenwerkingsverband aansluiten als lid of als deelnemer.

#### *Algemene ledenvergadering*

De leden worden vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering van de vereniging. De algemene ledenvergadering functioneert als intern toezichthoudend orgaan ten aanzien van de directeur-bestuurder.

#### *Directeur-bestuurder*

De directeur-bestuurder vormt het bestuur en is belast met de dagelijkse leiding binnen de coöperatie.

#### *Ondersteuningsplanraad (opr)*

Dit is het medezeggenschapsorgaan van het samenwerkingsverband en bestaat uit een geleding personeel en een geleding ouders/leerlingen, afgevaardigd door de (G)MR van de schoolbesturen.

De opr heeft instemmingsrecht op het ondersteuningsplan en adviesrecht met betrekking tot de aanstelling of ontslag van de directeur-bestuurder.

#### *Beleidsadviesgroep passend onderwijs*

De beleidsgroep bestaat uit leidinggevenden van de diverse schoolsoorten en vertegenwoordigers van besturen. De beleidsgroep volgt de uitwerking van het afgesproken beleid in de praktijk, doet voorstellen om het beleid aan te passen of te actualiseren en initieert nieuwe ontwikkelingen.

#### *Commissie voor toewijzing en advies (cta)*

De commissie geeft de directeur-bestuurder advies over de toelaatbaarheid tot de tussenvoorzieningen en het vso en geeft advies aan scholen over leerlingen die vastlopen in het onderwijs of waarbij ouders en school het niet eens zijn over het vervolgtraject of de ondersteuning van een leerling.

#### *Kernteam*

Er is structureel overleg met de ambtenaren van de gemeenten, die binnen het samenwerkingsverband vallen. In dit overleg, waaraan ook het samenwerkingsverband primair onderwijs en het mbo deelnemen, worden de activiteiten van de scholen binnen het samenwerkingsverband en de activiteiten van de gemeenten op het gebied van onder andere jeugdhulp en leerplicht op elkaar afgestemd om te komen tot een goede samenwerking.

#### *Relatie met Stichting Saenstroom*

De Stichting Saenstroom houdt het orthopedagogisch didactisch centrum (opdc) in stand. De directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband vormt tevens het bestuur van het opdc. De leden van de algemene ledenvergadering uit het regulier voortgezet onderwijs (OVO-Zaanstad, Zaam en Stichting St. Michaël) houden toezicht op het handelen van de bestuurder. De dagelijkse leiding van het opdc is in handen van een directeur. Er is sprake van een personele unie.

#### *Relatie met scholen*

De directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband neemt deel aan de beraden (havo-vwo-beraad, vmbo-beraad, pro/vso-beraad), indien onderwerpen met betrekking tot de verantwoordelijkheden van het samenwerkingsverband op de agenda staan. De directeur-bestuurder kan zelf ook onderwerpen aandragen.

Tenminste één keer per jaar organiseert het samenwerkingsverband een themamiddag of studiemiddag voor leidinggevend, zorgcoördinatoren<sup>2</sup> van alle scholen van het samenwerkingsverband. Op deze bijeenkomsten kunnen relaties van het samenwerkingsverband, zoals vertegenwoordigers van de jeugdteams en leerplacht, worden uitgenodigd.

#### *Zorgcoördinatorenoverleg*

Vijf maal per jaar vindt er overleg plaats tussen de zorgcoördinatoren van alle scholen die aangesloten zijn bij het samenwerkingsverband. In het overleg wordt informatie uitgewisseld, worden inhoudelijke thema's besproken en wordt het netwerk versterkt.

### 3.3 Dagelijkse leiding

De directeur-bestuurder is belast met de voorbereiding, realisering en vaststelling van het (strategisch) beleid en de activiteiten van het samenwerkingsverband.

De directeur-bestuurder heeft tevens de leiding over de dagelijkse gang van zaken binnen het samenwerkingsverband en geeft richting aan de profilering van het samenwerkingsverband.

### 3.4 Communicatie

Het samenwerkingsverband werkt samen met scholen, overheden, instellingen, andere samenwerkingsverbanden en met belangenorganisaties. Het zal veel taken op diverse terreinen moeten uitvoeren en met veel en verschillende doelgroepen communiceren.

#### *Overleg en netwerkbijeenkomsten*

Het samenwerkingsverband kenmerkt zich als een netwerkorganisatie en heeft daarom veelvuldig contact met alle partners van het verband. De directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband neemt structureel deel aan diverse overlegsituaties. Deze overlegsituaties hebben tot doel: uitwisselen van informatie, het afstemmen van activiteiten en het voeren van het beleid van het samenwerkingsverband. Daarnaast wordt de directeur-bestuurder incidenteel uitgenodigd bij overlegsituaties, zoals dat van de organisaties in de jeugdhulpverlening.

#### *Website*

Het samenwerkingsverband onderhoudt een website.

De belangrijkste functie van de website is informeren: het aanreiken van informatie over alle relevante ontwikkelingen inzake het samenwerkingsverband.

Daarbij zijn vooral de ouders en samenwerkende professionals van groot belang. De ouders dienen te worden geïnformeerd over de algemene doelstellingen van passend onderwijs, de activiteiten van het samenwerkingsverband in de regio en over de specifieke maatregelen in het kader van de ondersteuning van individuele leerlingen. De website biedt ook aan professionals in en rond het onderwijs de benodigde informatie.

---

<sup>2</sup> In de komende periode zal voor alle termen met het woord 'zorg' in het onderwijs een alternatief worden gezocht, 'zorg' zal dan alleen gebruikt worden met betrekking tot hulpverlening buiten het onderwijs. In dit ondersteuningsplan is hier nog geen rekening mee gehouden



### *Jaarverslag*

Het samenwerkingsverband verzorgt jaarlijks een jaarverslag. Daarin wordt teruggeblikt op de belangrijkste ontwikkelingen van dat jaar en wordt zowel vanuit een kwalitatief als kwantitatief oogpunt gekeken naar alle activiteiten.

Het betreft gegevens als: registratie van thuiszitters, deelname aan tussenvoorzieningen, het aantal leerlingen dat gebruik maakt van extra ondersteuning en het aantal leerlingen dat is besproken in zorg- en adviesteams. Maar ook kwaliteitsaspecten als de resultaten van leerlingen, die gebruik hebben gemaakt van voorzieningen van het samenwerkingsverband, in relatie tot de afgesproken doelen zullen aan de orde komen. Uiteraard bevat het jaarverslag ook de jaarrekening met een bijbehorende toelichting. Er wordt ook een publieksversie van het jaarverslag uitgebracht.

## Hoofdstuk 4 De schoolondersteuningsprofielen vormen de basis

### 4.1 Inleiding

Bij het vaststellen van de mate waarin een school ondersteuning biedt aan de leerlingen, kan een onderscheid worden gemaakt in vier ideaaltypische schoolprofielen: de netwerkschool, de begeleidingsschool, de dialoogschool en de integratieve school.

Waar de netwerkschool gebruik maakt van speciale ondersteuning van andere, specifieke voorzieningen, biedt de integratieve school zelf alle onderwijsondersteuning aan alle leerlingen.

Binnen het samenwerkingsverband is afgesproken dat een geleidelijke ontwikkeling wordt ingezet. De scholen voor regulier voortgezet onderwijs in Zaanstad hebben met elkaar afgesproken, dat zij zich ontwikkelen tot een zogenaamde 'begeleidingsschool'. De scholen voor speciaal onderwijs, het opdc en de scholen voor praktijkonderwijs ontwikkelen zich tot zogenaamde 'dialoogschool'.

Een *begeleidingsschool* kenmerkt zich door het nauwgezet volgen van de ontwikkeling van de leerlingen, een sterke interne zorgstructuur, het bieden van verschillende ondersteuningsmogelijkheden en hulpmaterialen en het actief onderhouden van werkrelaties met externe deskundigen.

Het onderwijs wordt zoveel mogelijk afgestemd op de onderwijs- en ontwikkelingsbehoeften van de leerling en waar nodig wordt extra tijd en aandacht aan de individuele leerling geschonken.

Bij complexe problematiek doet de begeleidingsschool een beroep op andere onderwijs- en ondersteuningsvoorzieningen binnen de regio.

De *dialoogschool* draagt zorg voor een maximale en voortdurende dialoog over de speciale onderwijsbehoeften van de leerlingen, zowel intern (mentor-leerling bijvoorbeeld) als naar buiten met ouders en deskundigen. Wanneer leerlingen, ondanks de extra ondersteuning in de dialoogschool, niet de passende ondersteuning kan worden geboden, worden de leerlingen doorverwezen naar (een andere vorm van) het vso.

Wettelijk is vastgelegd dat iedere school een schoolondersteuningsprofiel moet hebben. In dit schoolondersteuningsprofiel legt het schoolbestuur vast welke ondersteuning de school kan bieden aan leerlingen, die dat nodig hebben.

Behalve de ondersteuningsmogelijkheden geeft de school ook aan welke ambities zij voor de toekomst heeft. Op basis van het profiel inventariseert de school welke expertise eventueel moet worden ontwikkeld en wat dat betekent voor de (scholing van) leraren. Het schoolondersteuningsprofiel moet in ieder geval om de vier jaar worden geactualiseerd. Personeel en ouders hebben adviesrecht op het schoolondersteuningsprofiel via de medezeggenschapsraad van de school. Het schoolbestuur dient het schoolondersteuningsprofiel goed te keuren.

De reguliere scholen voor voortgezet onderwijs hebben in hun schoolondersteuningsprofiel één of meer arrangementen opgenomen om leerlingen met een zware ondersteuningsvraag in hun school te ondersteunen. Scholen geven hun mogelijkheden en hun grenzen duidelijk aan in het schoolondersteuningsprofiel.

Er wordt een relatie gelegd met de uitvoering van de zorgplicht. Tevens wordt aangegeven hoe de communicatie tussen scholen onderling en met de ouders plaatsvindt en op welke wijze de versterking van de positie van de leraar in passend onderwijs wordt vormgegeven. Naast de school heeft ook het samenwerkingsverband hier een taak. Het samenwerkingsverband kan activiteiten voor professionalisering stimuleren en op verzoek van de scholen ook organiseren.

## 4.2 Schoolondersteuningsprofielen in de regio, een nadere omschrijving.

In regio Zaanstreek is in gezamenlijk overleg besloten dat alle scholen voor voortgezet onderwijs zich ontwikkelen tot begeleidingsscholen.

Het voortgezet speciaal onderwijs, het vmbo-onderwijs op het opdc en de scholen voor praktijkonderwijs ontwikkelen zich tot dialogescholen.

Hiermee verbinden zij zich aan de gemaakte afspraken over de basisondersteuning van resp. een begeleidings- en een dialogeschool.

### 4.2.1 Basisondersteuning

Een begeleidingsschool kenmerkt zich door het nauwgezet volgen van de ontwikkeling van leerlingen, een sterke interne zorgstructuur, het bieden van verschillende ondersteuningsmogelijkheden en hulpmaterialen en het actief onderhouden van werkrelaties met externe deskundigen.

De dialogeschool draagt zorg voor een maximale en voortdurende dialoog over de speciale onderwijsbehoeften van de leerling, zowel intern (mentor-leerling bijvoorbeeld) als naar buiten met ouders en deskundigen. Alleen bij ernstige problematiek worden de leerlingen doorverwezen naar (een andere vorm van) het vso.

Een uitgebreide beschrijving van de basisondersteuning van de begeleidingsschool en de dialogeschool is opgenomen in bijlagen 1 en 2.

### 4.2.2 Extra ondersteuning

Alle arrangementen zijn beschreven in de schoolondersteuningsprofielen van de scholen. Kenmerkend voor de arrangementen is, dat leerlingen in een gewone klas meedoen en dat de school een begeleidingsstructuur en vangnet heeft georganiseerd voor als de leerling tegen de eigen grenzen of die van de docenten aanloopt. De begeleiding van de leerling is gericht op het omgaan met de eigen problematiek.

De docenten worden ondersteund in het vaardiger worden in het omgaan met deze leerlingen. Zie voor een nadere beschrijving per school de websites van de scholen.

Om te komen tot een heldere omschrijving hebben de scholen hun arrangementen uitgewerkt op vijf velden van ondersteuningsbehoeften. Deze velden zijn:

1. De hoeveelheid aandacht/handen in de klas.
2. Speciale onderwijsmaterialen.
3. De ruimtelijke omgeving.

4. Expertise.
5. Samenwerking met externe instanties die zich ook met de zorg voor de leerling bezig houden.

Er zijn ook onderwijsarrangementen en -voorzieningen waarbij de samenwerking wordt gezocht met jeugdhulpverlening.

#### 4.2.3 Onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen

De scholen voor havo/vwo krijgen een apart budget voor het onderwijs aan- en de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen. Voor de meeste leerlingen zijn één of meer aanpassingen in het programma nodig. Een deel van deze leerlingen heeft ook extra ondersteuningsbehoeften. De begeleiding is gericht op het omgaan met de eigen problematiek, zodat de betreffende leerling in staat is onderwijs te volgen op het cognitieve niveau dat bij hem of haar past. In een aantal gevallen is specialistische ondersteuning nodig vanuit de hulpverlening en zullen onderwijs en hulpverlening samenwerken.

### 4.3 Scholing en professionalisering van medewerkers

Om te voldoen aan de basisondersteuning en de extra ondersteuning moeten scholen en hun medewerkers zich professionaliseren. De rol van de docent is essentieel. Docenten hebben een breed palet nodig aan competenties én omstandigheden die het mogelijk maken om deze rol goed te kunnen vervullen. Voor docenten gaat het hierbij vooral om het bijhouden en vergroten van kennis met betrekking tot ondersteuningsvragen en het handelingsbekwaam worden in de uitvoering van handelingsplannen, waarbij wordt uitgegaan van wat leerlingen wél kunnen.

Professionalisering is primair de taak van de schoolbesturen. De scholen hebben in hun ontwikkelplan passend onderwijs opgenomen op welke wijze zij dit organiseren. De scholing en professionalisering van medewerkers worden geborgd door de gesprekkencyclus. Hierover is afgesproken dat de ontwikkeling van competenties van medewerkers structureel wordt gevolgd.

Het samenwerkingsverband speelt met betrekking tot professionalisering een stimulerende en ondersteunende rol richting de scholen.

### 4.4 Relatie tussen schoolondersteuningsprofiel en samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband heeft met betrekking tot de schoolondersteuningsprofielen een inventariserende, stimulerende, faciliterende en toezichhoudende taak. De kern hiervan is dat de schoolondersteuningsprofielen tezamen moeten zorgen voor een dekkend netwerk.

Gezien de grootte van de regio is dat echter niet geheel haalbaar binnen de grenzen van de drie gemeenten. Door de samenwerking met het speciaal onderwijs in de ons omringende samenwerkingsverbanden kan wel een dekkend aanbod worden gerealiseerd.

## Hoofdstuk 5 Extra ondersteuning

### 5.1 Inleiding

Indien de ondersteuningsbehoefte van een leerling de grenzen van de ondersteuningsmogelijkheden van het regulier onderwijs overschrijdt, heeft het samenwerkingsverband binnen de regio de mogelijkheid om een leerling te plaatsen in het speciaal onderwijs of op een zogenaamde 'tussenvoorziening'.

Kenmerkend voor een tussenvoorziening is, dat de leerling ingeschreven blijft op de school van herkomst en dat de tussenvoorziening tijdelijk van aard is. Het doel van een tussenvoorziening is om leerlingen - na een beperkte periode - terug te laten keren op een reguliere school.

Leerlingen die aangewezen zijn op een school voor speciaal onderwijs, verblijven daar in het algemeen voor een langere periode.

Deze leerlingen hebben intensieve en soms heel specifieke begeleiding nodig.

Binnen passend onderwijs worden deze voorzieningen gerekend tot de 'zware ondersteuning'. De tijdelijke voorzieningen worden gerekend tot de 'lichte ondersteuning'.

Het samenwerkingsverband beschikt over een hoog voorzieningenniveau. Hieronder staat beschreven welke vormen van lichte en extra ondersteuning beschikbaar zijn.

### 5.2 Lichte ondersteuning

Het samenwerkingsverband beschikt over een orthopedagogisch- en didactisch centrum: Saenstroom opdc.

Hierin zijn de volgende lichte voorzieningen opgenomen:

#### 1. *Saenstroom vmbo*

Deze voorziening is ingericht voor leerlingen, die de capaciteiten hebben om een vmbo-opleiding te volgen, maar die ondanks leerwegondersteuning niet in staat blijken te zijn om die opleiding met succes te doorlopen op een reguliere vmbo-school.

De plaatsing in het opdc is tijdelijk, met een maximum van twee jaar. Daarna vervolgen de leerlingen hun opleiding op een reguliere vo-school, zo nodig met ambulante ondersteuning.

Ook bestaat de mogelijkheid om gedurende één jaar in een schakelklas geplaatst te worden. Leerlingen die zeer grote achterstanden in het primair onderwijs hebben opgelopen, kunnen hier gebruik van maken. Na het schakeljaar stromen de leerlingen door naar het eerste leerjaar van het vmbo.

#### 2. *Saenstroom TOP*

Dit is de Reboundvoorziening van het samenwerkingsverband. Rebound is een arrangement dat tijdelijk opvang biedt aan leerlingen die door hun gedrag niet meer te handhaven zijn op hun school.

De leerling volgt een programma dat gericht is op gedragsverandering. Dit moet er toe leiden dat hij/zij na enkele maanden (maximaal 4 maanden) een nieuwe start kan maken in het regulier onderwijs, bij voorkeur op de eigen school. In de Zaanstreek wordt het Rebound-project begeleid door Spirit.

Daarnaast biedt Saenstroom TOP een observatieplaats voor leerlingen die van buiten de regio verhuizen naar de Zaanstreek en bij wie het nog niet duidelijk is wat een passende onderwijsplek is.

### 3. *Baan Begeleiding Zaanstad (BBZ)*

BBZ is een werkervaringsproject voor jongeren van 15 en 16 jaar, die vastlopen in het regulier onderwijs. Het doel is om werkervaring op te doen en de motivatie te vinden voor een vervolgopleiding.

De leerlingen lopen vier dagen per week stage en volgen één dag onderwijs. Om dit mogelijk te maken krijgen de leerlingen gedurende maximaal één jaar een vrijstelling van leerplicht.

BBZ wordt verzorgd door het opdc.

Het Altra College (vso) verzorgt daarnaast nog een tussenvoorziening voor lichte ondersteuning

### 4. *Diagnostische klas:*

Leerlingen komen vanwege allerlei factoren in de diagnostische klas terecht. De rode draad is dat het tijdelijk op de reguliere school niet meer loopt en dat het onduidelijk is wat daar de reden voor is. De school van inschrijving is en blijft verantwoordelijk voor de leerling en terugplaatsing blijft dan ook het uitgangspunt.

De school geeft bij plaatsing aan wat er moet gebeuren om de leerling weer op te kunnen nemen. Het bevoegd gezag van de school stelt daartoe een ontwikkelingsperspectief op. Onderdeel van het ontwikkelingsperspectief is de verwachte verblijfsduur van de leerling in de diagnostische klas. De maximale verblijfsduur is zes maanden. Ook wordt vastgelegd of de leerling het gehele onderwijsprogramma of een deel van het onderwijsprogramma in de diagnostische klas volgt.

De opdracht van de diagnostische klas is de leerlingen in zo kort mogelijke tijd te helpen met hun gedrag en met de sociale omgeving, zodat ze de balans terugvinden en weer tot leren komen.

## 5.3 Ondersteuning in het voortgezet speciaal onderwijs

### *Binnen de regio*

Er zijn twee scholen gevestigd binnen de regio van het samenwerkingsverband, die zich richten op leerlingen die deelnemen aan het speciaal onderwijs.

Leerlingen die zeer moeilijk leren, langdurig ziek zijn, een lichamelijke of een meervoudige beperking hebben, kunnen geplaatst worden op Dynamica Onderwijs. Deze school bereidt leerlingen voor op dagbesteding, arbeid of een vervolgopleiding.

Voor de leerlingen, die afhankelijk zijn van revalidatie, wordt samengewerkt met de revalidatieafdeling van het Zaan Medisch Centrum (ZMC). De therapeuten verzorgen de therapieën in het schoolgebouw. Daarnaast wordt samengewerkt met verschillende instellingen voor jeugdzorg en orthopedagogische praktijken.

Het Altra College is gericht op leerlingen met een ernstige gedragsproblematiek en/of een ernstige psychiatrische stoornis.

Deze school leidt leerlingen in principe op voor een vmbo basis of kaderniveau en verzorgt daar waar mogelijk ook de entree-opleiding. Vervolgens kunnen leerlingen een mbo-opleiding volgen. In een aantal gevallen blijven leerlingen een mbo-opleiding volgen in de setting van het Altra College, de meeste leerlingen gaan naar regulier mbo 2. Daarnaast worden leerlingen waarvoor een startkwalificatie niet haalbaar is toegeleid naar een arbeidsplaats. Het Altra College werkt vanuit een integrale aanpak onderwijs-jeugdzorg-jeugd GGZ. Er wordt samengewerkt met Lucertis Kinder- en Jeugdpsychiatrie.

Samen met enkele bedrijven heeft het Altra College een eigen arbeidstrainingscentrum ingericht, waar leerlingen arbeidsvaardigheden kunnen verwerven.

#### *Buiten de regio:*

Gezien de beperkte omvang van onze regio is niet voor alle leerlingen die aangewezen zijn op het speciaal onderwijs een onderwijsvoorziening beschikbaar.

Voor leerlingen die een vmbo t, havo- of vwo-niveau hebben zijn Altra Waterland (Purmerend), Heliomare (Heemskerk) en Altra Bleichrodt (Amsterdam) de meest passende scholen.

Verder heeft een aantal leerlingen een specifieke, hooggespecialiseerde ondersteuningsbehoefte, ook zij zijn aangewezen op een voorziening buiten het Zaanse samenwerkingsverband.

Daarnaast volgen blinde en slechtziende kinderen, kinderen die doof zijn, slechthorend of een ernstige taal- en/of spraakachterstand hebben, in veel gevallen onderwijs buiten de regio. Deze vormen van special onderwijs (cluster 1 en 2) maken geen onderdeel uit van het samenwerkingsverband en zijn landelijk georganiseerd. Wel kunnen leerlingen met een indicatie voor dit type onderwijs met een arrangement in het regulier onderwijs worden geplaatst in de regio. De instellingen voor cluster 1 en 2 zijn verantwoordelijk voor de begeleiding.

## 5.4 Praktijkonderwijs en Iwoo

### *Praktijkonderwijs*

Een school voor praktijkonderwijs is een reguliere school voor voortgezet onderwijs en is bedoeld voor leerlingen met een cognitieve beperking en leerachterstanden. In de Zaanstreek gaat het om de volgende scholen voor praktijkonderwijs: De Brug te Assendelft en De Faam in Zaandam.

Scholen voor praktijkonderwijs richten zich onder andere op duurzame uitstroom naar arbeid, maar ook op de aansluiting met de ROC's. Het ontwikkelingsperspectief en de ondersteuningsbehoefte van de leerling bepalen het uitstroomprofiel. Indien leerlingen extra ondersteuning nodig hebben bij de toeleiding naar arbeid, wordt dat geboden door reïntegratiebedrijven, leerwerkprojecten, jongerenloket, UWV en gemeenten.

### *Lwoo*

Het leerwegondersteunend onderwijs is bestemd voor vmbo-leerlingen die genoeg capaciteiten hebben om een diploma te halen, maar wel extra hulp nodig hebben. Deze leerlingen kampen met achterstanden die al in de basisschoolperiode zijn opgelopen. De leerling bezoekt een vmbo-school en doet daar vmbo-examen. De scholen bepalen zelf hoe zij ondersteuning bieden.

In het Samenwerkingsverband VO Zaanstreek bieden alle vmbo-scholen leerwegondersteuning aan alle leerlingen die dat nodig hebben.



## Hoofdstuk 6 Verdeling middelen

### 6.1 Inleiding

In het samenwerkingsverband zijn afspraken gemaakt over het toekennen van middelen voor extra ondersteuning en het geven van toelaatbaarheidsverklaringen voor het speciaal onderwijs.

Bij de middelen die het samenwerkingsverband van het Rijk ontvangt, wordt onderscheid gemaakt tussen bekostiging voor lichte en zware ondersteuning. Bij de verdeling van de middelen is het niet verplicht om aan deze indeling vast te houden. Het onderscheid wordt voor een deel nog wel gemaakt.

Om dit op een verantwoorde wijze te doen, is het nodig om over een adequate systematiek te beschikken op grond waarvan het samenwerkingsverband een oordeel kan vellen over het al dan niet toekennen van een plek in een tussenvoorziening of het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs.

### 6.2 Uitgangspunten

Bij de verdeling van de middelen spelen de volgende uitgangspunten een rol:

1. Het samenwerkingsverband heeft, m.u.v. de directeur-bestuurder en de directiesecretaresse, geen personeel in dienst. Mede daardoor worden de overheadkosten laag gehouden.
2. De tussenvoorzieningen Saenstroom vmbo, Saenstroom TOP (Rebound), BBZ en Saenstroom Diensten zijn ondergebracht in Saenstroom opdc. Het opdc valt onder verantwoordelijkheid en directe aansturing van de Stichting Saenstroom. Het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de tussenvoorzieningen. Bekostiging van de voorzieningen vindt plaats door de basisbekostiging van een leerling over te dragen aan het opdc (voor vmbo-leerlingen), aangevuld met middelen vanuit het samenwerkingsverband (voor de overige voorzieningen).
3. De diagnostische klas valt onder verantwoordelijkheid en directe aansturing van het Altra College in Krommenie. Het samenwerkingsverband financiert de plaatsen in de diagnostische klas. De voorziening wordt geëvalueerd, er wordt in de komende jaren rekening gehouden met wijziging in beleid ten aanzien van deze voorziening.
4. Alle scholen voor voortgezet onderwijs zorgen voor een passend aanbod voor de bij hun ingeschreven leerlingen. Hiervoor worden de reguliere middelen van de scholen en de middelen vanuit het samenwerkingsverband aangewend. Het leerlingenaantal is leidend voor de verdeling over de scholen.
5. Daar waar onderwijs en hulpverlening samenwerken en moeten zorgen voor onderwijs-zorgarrangementen op maat, wordt het onderwijsdeel in principe bekostigd uit de middelen van de school van inschrijving.
6. Per 1 januari 2018 is een vorm van opting out toegepast bij de verdeling van de lwoo-middelen. Hierbij wordt het gemiddelde percentage van de teldatum 2016 en 2017 leidend voor de toekenning van het budget voor nieuwe leerlingen. Deze vorm van opting out wordt toegepast tot 2020. Daarna zal in de regio een

systematiek worden toegepast waarin de sociaaleconomische status een rol gaat spelen.

7. Lwoo-middelen die overblijven zullen gereserveerd worden om de te verwachten afname van het lwoo-budget, als gevolg van landelijk beleid, geleidelijker te kunnen laten verlopen. Overige middelen die aan het eind van het kalenderjaar resteren, zullen het schooljaar daaropvolgend worden verdeeld over de reguliere scholen.
8. Het budget voor onderwijs en begeleiding van hoogbegaafde leerlingen wordt op leerlingen aantal verdeeld over de vier havo/vwo-scholen/

## 6.3 Lichte ondersteuning

### 6.3.1 Tussenvoorzieningen

De *Stichting Saenstroom* krijgt voor de voorzieningen middelen uit het lichte budget conform de afspraken, die bij de invoering van passend onderwijs zijn gemaakt. Voor het lwoo-bedrag gelden de afspraken die in het kader van opting out per 1 januari 2018 zijn gemaakt.

De volgende afspraken zijn ten aanzien van Saenstroom gemaakt:

1. Een aanvulling op de lwoo-middelen voor het percentage leerlingen dat vanuit de historie geen lwoo of pro-beschikking had.
2. Een bijdrage voor extra ondersteuning door specialisten.
3. Rebound krijgt een bedrag per leerling in het regulier onderwijs.
4. BBZ ontvangt geen middelen uit het samenwerkingsverband. Het betreft een plusvoorziening. De middelen vanuit de plusvoorzieningen worden wel via het samenwerkingsverband beschikt.
5. Voor dienstverlening wordt aan het opdc vanuit het lichte ondersteuningsbudget een subsidie toegekend.

Het *Altra College* krijgt ten behoeve van de diagnostische klas een plaats bekostiging voor zeven plekken. Deze voorziening wordt geëvalueerd wat kan leiden tot aanpassing van beleid in 2018.

Vanuit het lichte ondersteuningsbudget ontvangen de reguliere scholen voor voortgezet onderwijs ieder een klein bedrag, gebaseerd op het leerlingenaantal met uitzondering van het aantal leerlingen dat in aanmerking komt voor lwoo of pro. Dit budget kan voor individuele trajecten worden ingezet. In totaal gaat het om een budget van €80.000 vanuit het ondersteuningsbudget van het samenwerkingsverband.

### 6.3.2 LWOO en PRO

#### LWOO

Nieuwe wetgeving over de landelijke verdeling van de middelen voor leerwegondersteuning (lwoo) en praktijkonderwijs (pro) over de samenwerkingsverbanden is in voorbereiding. De verwachting is dat deze in kan gaan op 1 januari 2020. Tot die tijd kan het samenwerkingsverband in de eigen regio kiezen voor de bestaande systematiek van individuele aanwijzing of

gebruik maken van de opting-out mogelijkheid voor lwoo. Voor dit laatste is gekozen.

#### *Opting-out voor lwoo*

De opting-out regeling gaat in per 1 januari 2018 en is geldig tot 1 januari 2020, de verwachte invoeringsdatum van de nieuwe wet. Mocht de nieuwe wetgeving vertraging oplopen, dan zal het bestuur tussentijds een besluit nemen over een eventuele verlenging. De regeling houdt in dat de budgetten over de scholen worden verdeeld op basis van historische gegevens uit 2016 en 2017 (teldatum). Het gemiddeld percentage lwoo-leerlingen van deze twee jaar is bepalend voor het budget. Deze percentages worden alleen toegepast op de nieuwe instroom. Voor deze leerlingen worden dus geen individuele aanwijzingen lwoo meer afgegeven, maar geldt de beschreven vorm van populatiebeposting. Leerlingen die al een aanwijzing voor lwoo hadden, houden die totdat zij het vmbo verlaten. Lwoo-middelen die overblijven worden gereserveerd voor de periode na 2020, waarin een sterke daling van het budget wordt verwacht.

#### *Toekenning budget vanaf 2020.*

De verwachting is dat het budget voor de regio, na invoering van de nieuwe wet, met 20-25% zal afnemen. Het voornemen van het ministerie is om deze afname over 5 jaar te verspreiden. Daarnaast zal een deel van de voormalige lwoo-middelen van het landelijke budget worden afgehaald en als ondersteuningsmiddelen aan het samenwerkingsverband worden toegekend. Hierover dienen apart afspraken te worden gemaakt.

Voor de verdeling in de regio is uitgangspunt om over te gaan tot populatiebeposting. De denkrichting is dat de leerlingen in de basis- en kader afdeling in de verhouding 65-35% meetellen en dat er een sociaal-economische factor wordt gekoppeld aan de aantallen. Deze factor wordt bepaald door de wijkgerichte informatie van de gemeenten met betrekking tot inkomen. Deze werkwijze wordt doorontwikkeld, met de bedoeling om in 2020 over te gaan op een nieuwe systematiek.

#### Praktijkonderwijs.

Voor praktijkonderwijs is sinds 2016 een toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband nodig. Hiervoor gelden landelijk vastgestelde criteria. De verwachting is dat een toelaatbaarheidsverklaring noodzakelijk blijft, maar dat de landelijke criteria worden losgelaten. De regio kan dan eigen criteria formuleren. Vooralsnog worden de landelijke ontwikkelingen verder afgewacht. De schooldirecties van vmbo en pro zullen betrokken worden bij de keuzes en de uitwerking van de nieuwe situatie.

Zie voor de landelijke criteria pro en lwoo bijlage 8.

## 6.4 Extra ondersteuning

In het extra ondersteuningsbudget wordt onderscheid gemaakt tussen de middelen die op basis van de toelaatbaarheidsverklaringen direct naar de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs gaan en de overige middelen, die beschikbaar zijn voor de reguliere vo-scholen.

#### 6.4.1 Beschikbare middelen voor het voortgezet speciaal onderwijs

Landelijk worden drie vso-categorieën voor de bekostiging gehanteerd:

|                          |   |
|--------------------------|---|
| Vso categorie 1 (licht)  | Betreft zeer moeilijk opvoedbare kinderen, zeer moeilijk lerende kinderen en langdurig zieken |
| Vso categorie 2 (midden) | Betreft leerlingen met een lichamelijk beperking  |
| Vso categorie 3 (zwaar)  | Betreft leerlingen met een meervoudige beperking  |

Aan elke categorie is een ondersteuningsbedrag gekoppeld, dat vanuit direct door DUO afgehaald wordt van het budget van het samenwerkingsverband en naar de vso-school waar de leerling is ingeschreven gaat.

Het samenwerkingsverband stelt vast in welke categorie de leerling valt en legt dit vast in de toelaatbaarheidsverklaring.

De huidige inzet van deze middelen ligt dicht bij het landelijk gemiddelde. Dit past goed bij de ambitie van het samenwerkingsverband om de reguliere scholen de gelegenheid te bieden zich geleidelijk te versterken naar een situatie, waarin de mogelijkheden om leerlingen met complexere ondersteuningsbehoeften in de scholen goed te kunnen begeleiden, toenemen.

Voor groeibekostiging wordt een frictiebudget beschikbaar gehouden.

De vergelijking met de landelijke gemiddelden (teldatum 2016) zijn:

| Bron: DUO | Vso Totaal | Categorie 1 | Categorie 2 | Categorie 3 |
|-----------|------------|-------------|-------------|-------------|
| VO2706    | 3,28%      | 3,09%       | 0,05%       | 0,14%       |
| Landelijk | 3,44%      | onbekend    | onbekend    | onbekend    |

Uit de vertaling van bovenstaande percentages naar financiële gegevens blijkt, dat voor het vso een budget van 3,5 miljoen euro wordt afgedragen op basis van het aantal leerlingen in het vso (teldatum 2016).

Daarnaast wordt voor tussentijdse groei en andere fricties € 200.000 opgenomen in de begroting.

#### 6.4.2 Middelen zware ondersteuning voor de reguliere scholen en tussenvoorzieningen

De hoogte van het budget voor de extra ondersteuning op de reguliere scholen en het opdc is mede afhankelijk van de kosten voor leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs. Het gaat hier om communicerende vaten. Hoe meer leerlingen worden verwezen naar het speciaal onderwijs, hoe minder budget beschikbaar is voor de reguliere scholen en andersom.

Als gevolg van de tripartiete overeenkomst, die bij de start van passend onderwijs is gesloten om de werkgelegenheid van de voormalige ambulante begeleiders te waarborgen, is een overeenkomst gesloten met het Altra College, die loopt tot 2019. Deze regeling is gebaseerd op de omvang van de ambulante begeleiding voordat passend onderwijs werd ingevoerd. De expertise van de voormalige ambulante begeleiders is afgestemd op de hedendaagse behoeften van scholen. Daarmee versterken zij de scholen in de begeleiding van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Vanaf 2019 wordt de relatie met de omvang van de voormalige ambulante begeleiding losgelaten en zullen de scholen op basis van hun arrangementen aangeven hoeveel expertise vanuit het vso nodig is in de school. Dit zal leiden tot nieuwe afspraken.

In de meerjarenbegroting is opgenomen wat in beginsel beschikbaar is. Indien wordt geconstateerd dat de budgetten niet toereikend zijn, zullen de consequenties hiervan door de directeur/bestuurder van het samenwerkingsverband worden vastgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene ledenvergadering.

#### 6.5 Overheadkosten

Om het samenwerkingsverband goed te kunnen laten functioneren, worden overheadkosten gemaakt. Hieronder vallen de kosten voor directeur-bestuurder samenwerkingsverband, managementondersteuning, de commissie voor toelating en advies, de kosten voor de ondersteuningsplanraad, huisvesting, diensten door derden (o.a. de ondersteuning door OVO-Zaanstad), e.d.

#### 6.6 Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting is de financiële vertaling van de visie en de afspraken in het ondersteuningsplan.

De omvang van het budget per samenwerkingsverband wordt bepaald op basis van het aantal leerlingen binnen het samenwerkingsverband, vermenigvuldigd met een normbedrag. Zo ontstaat er een normatief ondersteuningsbudget voor het samenwerkingsverband.

De meerjarenbegroting is opgenomen in bijlage 3.

## Hoofdstuk 7 Toelating tussenvoorzieningen en vso

### 7.1 Inleiding

De vo-scholen krijgen de beschikking over een budget om binnen de eigen school één of meer arrangementen voor extra ondersteuning in te richten voor leerlingen die op de school zijn ingeschreven.

De scholen beslissen zelf na overleg met ouders en leerling, welke leerlingen zij aan deze arrangementen laten deelnemen.

Indien de ondersteuningsbehoefte van de leerling de mogelijkheden van de school te boven gaat, gaat de school op zoek naar een passende plek buiten de eigen school. Ouders worden betrokken bij het zoeken naar een passende plek. Indien deze gevonden wordt in één van de voorzieningen van het samenwerkingsverband of in het vso, dient een toelaatbaarheidsverklaring te worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband. Plaatsing in het vso is in de regel altijd tijdelijk en gericht op terugkeer naar het regulier onderwijs.

### 7.2 Commissie voor toewijzing en advies (cta)

De toelaatbaarheidsverklaring wordt aangevraagd bij de commissie voor toewijzing en advies. Deze adviseert de directeur-bestuurder over het afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring.

Bij de voorbereiding van de aanvraag speelt het zorg- en adviesteam van de school of een multidisciplinair overleg een belangrijke rol. De aanvraag dient daar besproken te worden met alle partners die bij de leerling betrokken zijn. Ook is het van belang om de ouders en de leerling te betrekken bij de aanvraag. In het format van de aanvraag worden zij specifiek gevraagd hun zienswijze weer te geven.

De cta bestaat uit 2 permanente leden en 3 leden die worden betrokken uit een poule van 12. Eén van de permanente leden is een gedragswetenschapper en één is de voorzitter van de cta.

De permanente leden beslissen over toelating tot kortdurende tussenvoorzieningen. Dit betreft Rebound, BBZ en de diagnostische klas.

Voor de overige tussenvoorzieningen (schakelklas en vmbo op het opdc) en de toelaatbaarheid tot het vso zal een volledige cta van 5 personen worden ingezet.

De poule van 12 personen, waaruit de drie overige leden van de cta toegevoegd worden, bestaat uit leidinggevenden, docenten en zorgcoördinatoren van de verschillende onderwijssoorten binnen het samenwerkingsverband.

De cta heeft ook een adviesfunctie naar de directeur-bestuurder over zaken die zich voordoen in de scholen. Deze adviezen worden gegeven door de permanente leden van de cta. Zij zullen, indien nodig, één of meer deskundigen vanuit het opdc betrekken bij deze advisering.

Bij een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het vso dient een advies van een orthopedagoog of psycholoog en een tweede, met betrekking tot de aanvraag, deskundige gevoegd te worden. De scholen kunnen indien zij dat wensen vanuit het opdc de benodigde deskundigheid betrekken. De herkomst van leerlingen, die naar een vso-school worden verwezen, is verschillend.

Er kunnen drie mogelijke routes worden onderscheiden:

1. Van so naar vso: de leerling komt van een school voor speciaal onderwijs en daar wordt geadviseerd door te stromen naar het voortgezet speciaal onderwijs.
2. Van po naar vso: de school voor basisonderwijs of speciaal basisonderwijs adviseert een vso-setting
3. Van vo naar vso: de school voor voortgezet onderwijs heeft de grenzen van de ondersteuningsmogelijkheden bereikt en adviseert plaatsing in het vso.

In alle gevallen dient een dossier aangeleverd te worden aan de cta.

Schematisch:



### 7.3 Werkwijze van de CTA

De basis voor het toekennen van een plek in een tussenvoorziening of de afgifte van toelaatbaarheidsverklaring vormen de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. De ondersteuningsbehoeften worden beschreven op de vijf velden van ondersteuning die in ons samenwerkingsverband worden gehanteerd (zie H4, blz. 18). Als de ondersteuningsbehoeften de mogelijkheden van de reguliere scholen overstijgen, wordt bekeken of een tussenvoorziening of voortgezet speciaal onderwijs beter passend is voor de betreffende leerling. Naast de beschrijving van de ondersteuningsbehoeften, vormt het dossier van de leerling input voor de bespreking. Daarnaast is voor toelaatbaarheidsverklaringen voor vso van twee deskundigen een advies nodig. De CTA adviseert de directeur/bestuurder over de toekenningen. De directeur/bestuurder neemt het besluit. Een uitgebreide beschrijving van de werkwijze van de CTA staat in bijlage 4.

### 7.4 Geldigheidsduur van de toelaatbaarheidsverklaringen

De cta geeft toelaatbaarheidsverklaringen af ten behoeve van plaatsing op de tussenvoorzieningen binnen het samenwerkingsverband en het voortgezet speciaal onderwijs.

Voor de komende twee jaar wordt de volgende geldigheidsduur voorgesteld:

#### 1. Tussenvoorzieningen

- *Saenstroom*:
  - Schakelklas : 1 jaar
  - VMBO : 2 jaar
  - Rebound (TOP en observatie) : 4 maanden<sup>3</sup>
  - BBZ : 1 jaar
- *Altra College*:
  - Diagnostische klas : 6 maanden

#### 2. VSO

Geldigheid van de toelaatbaarheidsverklaringen:

- VSO: 2 jaar (jaar van aanvraag + het jaar daarop volgend)
- Voor de volgende subcategorieën van het VSO geldt een verblijfsduur tot en met het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt:
  - IQ onder 70 én co-morbiditeit (twee of meer aandoeningen of stoornissen tegelijkertijd)
  - IQ onder 55.
  - Meervoudig gehandicapten.

Leeftijd:

Een TLV kan afgegeven worden tot en met het jaar waarin een leerling 20 wordt. Het onderwijsperspectief is leidend voor de verblijfsduur in het vso.

<sup>3</sup> Verblijfsduur varieert van twee tot vier maanden.



## Hoofdstuk 8 Doorlopende leerlijnen

### 8.1 Overgang po-vo

In de regio Zaanstreek wordt al vele jaren gewerkt met een vaste procedure voor de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs.

Deze procedure heeft de volgende kenmerken:

1. *Afspraken over de voorlichting:*
  - a. Aan ouders en leerlingen van groep 8 over de onderwijssoorten en de povo-procedure (door de basisschool).
  - b. Aan de ouders over de onderwijssoorten en de verschillende aanpakken per school(soort) (door de vo-scholen).
  - c. Activiteiten waarbij leerlingen kunnen kennismaken met het voortgezet onderwijs.
  - d. Open dagen/avonden voor de nieuwe leerlingen en hun ouders.
2. *Voorlichtingsmateriaal:*
  - a. Diverse presentaties, ontwikkeld door de povo-werkgroep.
  - b. De keuzegids “De Overstap” voor ouders en leerlingen.
  - c. Gemeenschappelijke informatie over de centrale aanmelding voor het vmbo.
  - d. Nieuwsbrief voor leerlingen.
  - e. Brochures over het beleid aanmelding en inschrijving.
  - f. Website met alle beschikbare materialen.
3. *Afspraken over de inhoud van het dossier per leerling:*
  - a. Onderwijskundig rapport
  - b. Leervorderingen
  - c. Sociaal-emotionele ontwikkeling
  - d. Eventuele onderzoeksverslagen (b.v. dyslexie, capaciteit)
  - e. Gemeenschappelijk aanmeldingsformulier.
4. *Afspraken over de overdracht zelf:*
  - a. Conform wet op de privacy
  - b. Digitale- en papierenoverdracht
  - c. Centrale aanmelding voor het vmbo, overige scholen rechtstreeks
  - d. Warme overdracht voor alle leerlingen
  - e. Beleid aanmelding en inschrijving in verband met beschikbare capaciteit van de scholen.

In de bestaande procedure is een ruime mogelijkheid ingebouwd voor het aangeven op welke gebieden leerlingen ondersteuningsbehoeften hebben. In de periode tussen november en februari kan de basisschool het verzoek indienen om een consultatiegesprek te voeren met het vo. Ook kan advies worden gevraagd aan de CTA met betrekking tot mogelijke ondersteuningsbehoeften.

De materialen zijn te vinden op de website [www.povo-zaanstreek.nl](http://www.povo-zaanstreek.nl) en op de websites van de scholen en samenwerkingsverbanden in de regio.

## 8.2 Overgang vo-mbo

Net als in het povo-traject is er voor de overstap van vo naar het mbo al een procedure beschikbaar voor de overdracht van leerlingen. Met betrekking tot de digitale overdracht wordt een nieuwe systematiek (Iddink) ingevoerd.

Voor leerlingen met een ondersteuningsvraag zijn afspraken gemaakt om de ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen systematisch in kaart te brengen en over te dragen aan het mbo.

Leerlingen met ondersteuningsbehoeften zijn globaal te onderscheiden in vier groepen:

- Leerlingen die het niet lukt om aan de vooropleidingseisen te voldoen voor niveau 2, 3 of 4: zij worden geplaatst in de Entree-opleiding.
- Leerlingen met multi-problematiek: deze leerlingen kunnen gebruik maken van een plusvoorziening in het mbo.
- Leerlingen die in het vo gebruik hebben gemaakt van een arrangement of een tussenvoorziening van het samenwerkingsverband.
- Leerlingen die doorstromen vanuit vmbo basis, het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs (kwetsbare jongeren)

Afspraken zijn vastgelegd in het convenant voortijdig schoolverlaten dat op het niveau van de RMC Regio 21 wordt vastgesteld.

## 8.3 Terugkeer van tussenvoorziening naar regulier vo

Leerlingen die in een tussenvoorziening onderwijs volgen, blijven ingeschreven bij een reguliere vo-school. De terugkeer naar de school, waar de leerling staat ingeschreven, wordt door de tussenvoorziening en de school gezamenlijk geregeld en bewaakt. Dit dient een zorgvuldige route te zijn, waarbij gewaarborgd is dat de ouders en de leerling betrokken zijn.

Indien een leerling niet terugkeert naar de school van inschrijving, dan is deze school verantwoordelijk voor een zorgvuldige begeleiding naar een passende plek.

Indien een leerling geplaatst is in een tussenvoorziening met een verblijf van 6 maanden of langer, kan de uitvoering van het terugkeertraject gedelegeerd worden aan Saenstroom opdc of aan het Altra College. De verantwoordelijkheid voor een goede gang van zaken blijft echter liggen bij de school van inschrijving.

## 8.4 Vso

In hoofdstuk 7 staat beschreven op welke wijze een leerling toelaatbaar wordt verklaard voor het speciaal onderwijs en voor welke periode een toelaatbaarheidsverklaring voor de diverse vormen van speciaal onderwijs wordt afgegeven.

Voor een groot aantal leerlingen betreft dit een periode van twee jaar. Deze keuze is gemaakt om leerling, ouders en school in ieder geval na deze periode een moment van heroverweging te bieden. In twee jaar verandert er veel in het leven van de gemiddelde leerling, die dan inmiddels ook de nodige ervaring heeft opgedaan in het voortgezet onderwijs.

Verder is het mogelijk om op elk ander moment binnen deze twee jaar het initiatief te nemen om naar het reguliere onderwijs over te stappen. Alle betrokken partijen kunnen dit initiatief nemen, maar ouders, leerling en school nemen altijd gezamenlijk de beslissing tot een daadwerkelijke overstap.

Voor leerlingen, waarvan vaststaat dat een plaats in het regulier onderwijs niet haalbaar is, wordt een toelaatbaarheidsverklaring gegeven tot maximaal de leerplichtige leeftijd. Dit is tot het eind van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt. Verlenging is mogelijk. Hiervoor dient een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring te worden aangevraagd.

#### *Terugkeer van vso naar regulier vo*

De school, waar de leerling verblijft, neemt de volgende stappen zodra zij van mening is dat een leerling terug kan keren naar het reguliere onderwijs:

1. Overleg met de ouders en de leerling.
2. Deskundig advies vragen bij het samenwerkingsverband.
3. Ondersteuningsbehoeften in kaart brengen en verkent de mogelijkheden in het vo.
4. Voorkeurschool uiterlijk twee maanden voor de gewenste terugplaatsing benaderen.
5. Proces van terugkeer bespreken en vastleggen.  
Over dit proces moet overeenstemming worden bereikt tussen de vso-school, de voorkeurschool, de ouders en de leerling.
6. Indien wenselijk en afgesproken een proefperiode doorlopen.
7. Definitief besluit nemen over terugplaatsing door directeur ontvangende school.
8. Indien vso en vo geen overeenstemming bereiken over terugplaatsing neemt de directeur van het samenwerkingsverband het besluit.
9. Het samenwerkingsverband informeren over de het definitieve besluit en de datum van overschrijving van vso naar vo.

Indien een leerling terugkeert van vso naar vmbo en plaatsing op het opdc wenselijk is, dient de vmbo-school dit voor te leggen aan de cta (zie hoofdstuk 7.2).

## 8.5 Grensverkeer

Er is sprake van grensverkeer als een leerling onderwijs volgt in de regio van een ander samenwerkingsverband dan waar hij/zij woonachtig en bij de betreffende gemeente ingeschreven is.

Ouders kiezen altijd zelf de school waarop zij hun kind willen aanmelden. Zij kunnen hun kind dus zowel binnen als buiten het samenwerkingsverband, waarin zij woonachtig zijn, inschrijven.

Het samenwerkingsverband, dat actief is in het gebied waar de leerling woont, is verantwoordelijk voor de kosten indien de leerling is aangewezen op vso.

Indien een leerling eerst een aantal jaren regulier onderwijs heeft gevolgd en dan verwezen wordt naar het vso, dient het verwijzende samenwerkingsverband de plaatsing in het vso betalen.

## Hoofdstuk 9 Samenwerking met de gemeenten

### 9.1 Inleiding

Het Samenwerkingsverband VO Zaanstreek wil een passende plek bieden aan elke leerling binnen het onderwijspalet van de Zaanse vo- en vso-scholen. Een goede kwaliteit van het onderwijs en goede samenwerking met de gemeenten zijn daarbij cruciaal.

De onderwijsbestuurders van het voortgezet onderwijs en de wethouders van de gemeenten Zaanstad, Wormerland en Oostzaan hebben gezamenlijk uitgangspunten geformuleerd waarin de gemeenschappelijke visie op de aansluiting tussen onderwijs en jeugdzorg tot uitdrukking is gebracht (zie bijlage 5). Zowel de onderwijsbestuurders als de gemeenten onderschrijven het belang van een integrale aanpak daar waar het gaat om ontwikkelingsvraagstukken van jongeren en de relatie met de gezinnen en de samenleving.

De bestuurders van de gemeenten en het onderwijs komen samen in het Bestuurlijk Overleg Onderwijs en Zaanstad (BOOZ) en hebben daar een onderwijsagenda opgesteld om bestuurlijke afstemming te realiseren. Op deze onderwijsagenda staat als één van de thema's onderwijs en zorg. Er is een kernteam passend onderwijs ingericht waarin het swv po, het swv vo en de gemeenten vertegenwoordigd zijn. In dit overleg vindt afstemming en beleidsontwikkeling plaats op het gebied van onderwijs, leerplicht, leerlingenvervoer, samenwerking met jeugdteams en jeugdhulp. Naast de gemeente Zaanstad nemen ook vertegenwoordigers van Oostzaan en Wormerland deel aan dit overleg.

Andere beleidsterreinen die verband houden met het samenwerkingsverband en onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen zijn de uitvoering van de leerplichtwet, het leerlingenvervoer, participatiewet en de onderwijshuisvesting.

### 9.2 Aansluiting Jeugdhulp - Passend Onderwijs

#### 9.2.1. Huidige situatie

Leerkrachten kunnen in een vroeg stadium signalen zien die mogelijk wijzen op problemen. Die signalen zijn b.v. veel verzuim, werk structureel niet in orde, plotseling verandering van gedrag in de klas, aandacht vragen en dergelijke. Het is van belang deze signalen niet te negeren, maar door te geven aan mentor zorgcoördinator, die kan nagaan of schoolmaatschappelijk werk of jeugdhulp nodig is.

Een integrale, gezinsgerichte aanpak van hulpvragen betekent afstemming tussen wat thuis gebeurt en wat op school gebeurt. Daarvoor is afstemming nodig van jeugdhulp en de specialistische hulp met het onderwijs.

De gemeenten werken met wijkgerichte jeugdteams. In deze jeugdteams is een brede expertise vanuit de jeugdhulp vertegenwoordigd en deze is laagdrempelig beschikbaar.

Scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs betrekken echter leerlingen uit de gehele regio. Van belang is daarom dat er een vaste contactpersoon per school is, die de verbinding kan leggen met het jeugdteam dat hoort bij de woonwijk van de leerling. Deze rol is belegd bij het schoolmaatschappelijk werk.

Daarnaast zijn in de scholen zorgadviesteams actief waarin lopende casussen worden gevolgd en expertise wordt gedeeld. Op casusniveau wordt multidisciplinair overleg gevoerd met alle betrokkenen bij één leerling om afstemming en afspraken te realiseren en te evalueren.

Tot nu toe worden de activiteiten van het onderwijs en de jeugdhulp nog naast elkaar uitgevoerd. Er is wel regelmatig contact en afstemming, maar van een gezamenlijk plan is nog geen sprake. Aan het eind van 2017 is op twee scholen gestart met een pilot voor een ondersteuningsteam op school waarin, met een afgesproken frequentie (b.v. wekelijks of tweewekelijks), een vast team op school is om in een vroeg stadium signalen over leerlingen te bespreken. Dit ondersteuningsteam bestaat in principe uit: de zorgcoördinator, vertegenwoordiger van het jeugdteam, schoolmaatschappelijk werker, leerplichtambtenaar en jeugdarts. Doelen van de pilot zijn: preventie, doorloopsnelheid en een gezamenlijke aanpak bevorderen. Als de pilot succesvol is, zal ook in de andere scholen deze aanpak worden ingevoerd.

#### *Schoolmaatschappelijk werk*

Het onderwijs en de gemeenten werken samen bij het realiseren van schoolmaatschappelijk werk in de scholen. Schoolmaatschappelijk werk is een laagdrempelige voorziening die erop gericht is om problemen, die leerlingen in het onderwijs ondervinden en die een relatie hebben met de gezinssituatie en omgevingsfactoren, vroegtijdig te signaleren en aan te pakken.

Daarnaast is de schoolmaatschappelijk werker een deskundige gesprekspartner voor de school met betrekking tot diverse voorkomende problematiek en kan hij preventieve en lichte interventies direct op de school of in het gezin uitvoeren.

Verder zorgt de schoolmaatschappelijke werker voor een vlotte toeleiding naar de jeugdteams.

### 9.2.2. Gewenste toekomstige situatie

Bovengenoemde aanpak is voor een groot deel succesvol en zal blijven bestaan. Er is wel een doorontwikkeling nodig waarbij de samenwerking wordt vergroot en dichter bij de leerling wordt georganiseerd. Om voor alle leerlingen die dat nodig hebben te komen tot een gemeenschappelijk plan van aanpak is de eerder genoemde pilot gestart. Vanuit de evaluatie wordt bekeken of dit tot verbetering leidt. Mocht de evaluatie laten zien dat de aanpak niet werkt, dan zal een nieuwe aanpak moeten worden afgesproken. De ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd en moeten leiden tot een adequate samenwerking.

### 9.2.3. Specialistische jeugdhulp

Vanaf 2018 wordt de werkwijze in de specialistische jeugdhulp in de regio's Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland vernieuwd. De vernieuwingen zijn erop gericht om vanaf 1 januari 2018 resultaatgericht en domein-overstijgend te gaan werken op basis van de ondersteuningsbehoefte van de jeugdige én het gezin, in plaats van op het aanbod van instellingen.

De vernieuwingen moeten leiden tot een vereenvoudiging en verbeteringen voor zowel gezinnen, lokale teams en aanbieders.

Het onderwijs zal van deze verandering ook iets merken. Doordat hoofdaanemers verantwoordelijk worden voor het behalen van een resultaat zullen zij vaker met het onderwijs moeten schakelen. De school zal betrokken

moeten worden in het behandelplan. De afstemming hierover zal zoveel mogelijk via de regisseur in het jeugdteam gaan.

## 9.3 Samenwerking met leerplicht

### 9.3.1 Wettelijk kader

De gemeente Zaanstad voert de Leerplichtwet uit voor Oostzaan, Wormerland en Zaanstad.

Leerplicht wordt ingezet om de leerplichtwet te handhaven, maar ook om verzuim zoveel mogelijk te voorkomen. Er wordt daarom gewerkt op basis van een preventief verzuimbeleid.

De volgende uitgangspunten zijn daarbij van belang:

- Regelmatig of langdurig schoolverzuim is een bedreiging voor de ontwikkeling van het kind.
- Langdurig schoolverzuim en schooluitval begint veelal bij kortdurend verzuim.
- Kortdurend schoolverzuim moet om die reden bij de eerste (zorg)signalen snel en daadkrachtig worden aangepakt.
- Schoolverzuim heeft vaak meerdere en complexe oorzaken.
- Schoolverzuim is vaak een signaal dat er in de thuis-, school- en/of de omgevingssituatie van het kind problemen zijn.

Er is sprake van *relatief verzuim* indien een leerling wel bij een onderwijsinstelling is ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd ongeoorloofd afwezig is of veel verzuimt wegens ziekte.

Relatief verzuim wordt onderverdeeld in:

- *Zorgwekkend verzuim*: als het verzuim 16 uur per vier weken van de les- of praktijktijd bedraagt.
- *Signaalverzuim*: als een leerling regelmatig minder dan 16 uur per vier weken verzuimt.
- *Luxe verzuim*: als er verzuimd wordt wegens (extra) vakantie zonder toestemming van de schoolleiding.

### 9.3.2 Preventief verzuimbeleid

Het onderwijs houdt zich samen met leerplicht intensief bezig met de problematiek rondom schoolverzuim van leerlingen, in alle verschijningsvormen en op alle niveaus.

De preventieve aanpak van verzuim vindt vooral in de scholen plaats. Bij de preventieve aanpak hoort een goede overdracht van de verzuimgegevens tussen po en vo, maar ook tussen vo en mbo.

De scholen hebben beleid geformuleerd om snel en adequaat op te treden bij ongeoorloofd verzuim of zorgelijk verzuim. Met de verschillende scholen/schoolleiders is afgesproken dat zij verzuim consequent melden, een betrouwbare verzuimregistratie voeren en alleen op rechtmatige gronden verlof verlenen. Bij zorgelijk geoorloofd verzuim kan de jeugdarts een leerling oproepen voor onderzoek en bekijken wat de belastbaarheid van een leerling

is. Bij geoorloofd verzuim is de school verantwoordelijk voor de voortgang van het onderwijsleerproces. Bij ongeoorloofd verzuim kan een leerling opgeroepen worden voor het leerplichtspreekuur of voor een gesprek bij de gemeente. Van de leerplichtambtenaren wordt verwacht dat zij snel en daadkrachtig op een verzuimmelding reageren en dat zij in overleg met de ouders, de school en eventueel hulpverlening het verzuim aanpakken. De scholen hebben een vaste leerplichtambtenaar, deze neemt ook deel aan het zat.

### 9.3.3 Landelijk thuiszitterspact en het Zaans Pact

In juni 2016 is een landelijk thuiszitterspact afgesloten tussen de po- en vo-raad, de ministeries van OCW, VWS en Veiligheid en Justitie, alsmede de VNG.

Belangrijkste punt uit dit pact is:

*Wij verbinden ons aan de ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg.*

In het pact is ook afgesproken dat in elke regio een sluitende thuiszittersaanpak wordt gerealiseerd. Deze aanpak is in voorbereiding en zal worden verwoord in het Zaans Pact.

Belangrijkste voornemens uit dit Zaans Pact:

- We sluiten ons aan bij de ambitie van het landelijk thuiszitterspact.
- We richten ons op alle leerlingen die niet naar school gaan: relatief of absoluut verzuimers, leerlingen die wegens ziekte niet naar school kunnen en leerlingen met een vrijstelling van leerplicht, maar met leermogelijkheden.
- De preventieve aanpak (zie 9.3.2) is de belangrijkste pijler voor het terugdringen van het aantal thuiszitters
- Ouders/verzorgers en leerlingen worden intensief betrokken bij het voorkomen of oplossen van thuiszitten.
- Er wordt een thuiszitterstafel ingericht waar maandelijks alle thuiszitters besproken worden en waar voorstellen gedaan worden voor een passend traject.
- De doorzettingsmacht voor het onderwijs ligt bij de directeur/bestuurder van het samenwerkingsverband.
- Er wordt een expert thuiszitters aangesteld die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de thuiszitterstafel.

## 9.4 Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

### 9.4.1 Inleiding

Vanuit het vso en het praktijkonderwijs zijn drie uitstroomprofielen mogelijk, namelijk 'dagbesteding', 'arbeidsmarkt' en 'vervolgonderwijs'.

In deze paragraaf wordt toegelicht wat deze profielen inhouden en wat de consequenties zijn van de decentralisaties en de Participatiewet ten aanzien van toeleiding naar de arbeidsmarkt en de dagbesteding.

#### 9.4.2 De uitstroomprofielen

##### *Uitstroomprofiel 'Dagbesteding'*

De leerlingen in het uitstroomprofiel dagbesteding wordt geleerd om zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren in vormen van dagbesteding. Een deel van de leerlingen in deze diverse groep kan met ondersteuning en begeleiding eenvoudige arbeid verrichten in een aangepaste omgeving. Een ander deel is aangewezen op een veilige en stimulerende omgeving. Er worden twee leerroutes onderscheiden:

- Dagbesteding belevingsgericht
- Dagbesteding taakgericht

##### *Uitstroomprofiel 'Arbeidsmarkt'*

Het onderwijs in het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel is gericht op een brede persoonlijke vorming en op participatie in de samenleving. Daarnaast bereidt het de leerling op een duurzame manier voor op een passende plaats op de arbeidsmarkt. Ook hier worden twee leerroutes onderscheiden:

- Beschutte arbeid / leerwerkbedrijf
- Arbeid / loonwaardebepaling

##### *Uitstroomprofiel 'Vervolgonderwijs'*

In het uitstroomprofiel vervolgonderwijs bereiden leerlingen zich voor op een regulier diploma in het beroepsonderwijs (entree / niveau 2).

#### 9.4.3 Participatiewet

Vanaf 1 januari 2015 is de Wajong alleen nog toegankelijk voor mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. Dat betekent voor het onderwijs dat er veel minder dan voorheen schoolverlaters van pro/vso worden toegelaten tot de Wajong 2015. Soms geeft het UWV aan dat een leerling wel arbeidsongeschikt is maar dat de duurzaamheid nog niet kan worden vastgesteld. Voor deze leerlingen is een herkeuring van de Wajong mogelijk, één jaar na de eerste beoordeling.

Jongeren die voor 2015 een Wajong hebben gekregen, blijven onder de begeleiding van het UWV vallen.

De gemeente is verantwoordelijk voor iedereen met een Indicatie Baanafsprak die is opgenomen in het doelgroepenregister. Alle jongeren die door het pro/vso hiervoor worden aangemeld, komen automatisch in dit register. Deze indicatie geeft aan dat je kan werken maar niet of moeilijk het wettelijk minimumloon kan verdienen. Daarnaast heb je met deze indicatie ook recht op een jobcoach. Het doel van de gemeenten ten aanzien van deze groep is hen zoveel als mogelijk bij zo regulier mogelijke werkgevers onder te brengen. Dit geeft werkgevers ook de verantwoordelijkheid om voor werkplekken te zorgen, die geschikt zijn - of geschikt zijn te maken - voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Er is een 'routekaart sluitende aanpak jongeren (vso, pro, entree) naar de arbeidsmarkt' opgesteld, waarmee gewerkt gaat worden. Het jongerenloket en UWV brengen hun expertise in een vroegtijdig stadium naar de scholen ter ondersteuning tijdens het laatste jaar op school. De scholen zetten zich in tijdens het 1<sup>e</sup> jaar nadat de leerlingen van school zijn. Hiermee wordt gestreefd naar een slimmere inzet van elkaars expertise. De expertise van de scholen kan langer en intensiever ingezet worden voor arbeidstoeleiding en re-integratie trajecten. De scholen kennen de leerling heel erg goed.



Er is ruimte voor maatwerk waarbij, bijvoorbeeld als een oud-leerling die zijn baan is kwijtgeraakt zich meldt bij de voormalige school, de leerling door de school begeleid wordt naar een andere baan en niet door het jongerenloket. Er komt meer samenwerking in de zoektocht naar duurzame arbeidsplekken. School heeft een netwerk, jongerenloket heeft een netwerk en ook het UWV heeft een netwerk. Er kan meer gebruik gemaakt worden van elkaars netwerken. Een oud-leerling wordt langdurig gevolgd (2 jaar). Deze groep leerlingen is kwetsbaar, het is niet vanzelfsprekend dat zij hun plek op de arbeidsmarkt vasthouden. Er wordt afgesproken wie de leerling blijft volgen.

## 9.5 Leerlingenvervoer

In sommige gevallen kunnen kinderen niet zelfstandig naar school of kunnen ze niet door hun ouders worden gebracht en gehaald.

Als aan bepaalde criteria is voldaan, kunnen ouders een beroep doen op de verordening Leerlingenvervoer.

De verordening is van toepassing op vervoer van (gehandicapte) leerlingen van en naar scholen voor basisonderwijs, speciale scholen voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs of (voortgezet) speciaal onderwijs.

De gemeenten Oostzaan, Wormerland en Zaanstad voeren ieder volgens een eigen verordening het Leerlingenvervoer uit. De gemeenten vergoeden in principe naar de dichtstbijzijnde passende school. Dit kan zijn in de vorm van georganiseerd vervoer, dan wel een financiële vergoeding.

Aanvragen voor Leerlingenvervoer dienen bij de gemeente, waar het kind woonachtig is, te worden ingediend. De gemeente Zaanstad vraagt ten behoeve van het beoordelen van de aanvraag aan het samenwerkingsverband wat de dichtstbijzijnde passende school is voor de betreffende leerling.

## 9.6 Op overeenstemming gericht overleg (oogo)

De gemeenten in de regio Zaanstreek hebben er samen met het samenwerkingsverband voor gekozen om een regionaal oogo in te richten. Door het overleg tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband worden de verantwoordelijkheden van het onderwijs en die van de gemeenten op de punten in dit ondersteuningsplan op elkaar afgestemd.

## Hoofdstuk 10      Betrokkenheid van ouders

### 10.1    Uitgangspunten en visie

Een van de belangrijkste uitgangspunten van passend onderwijs is de versterking van de samenwerking tussen school en ouders. In het bijzonder gaat het dan om ouders van leerlingen met ondersteuningsvragen.

De scholen zijn verplicht de ouders te betrekken bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief. Voor het handelingsdeel van het opp is de instemming van de ouders vereist. Scholen dienen de ouders ook te betrekken in de voortdurende evaluatie van de ontwikkeling van de leerling richting het geformuleerde perspectief. Het is de taak van de scholen om ouders zo volledig mogelijk te informeren over de voortgang van de vorderingen van de leerlingen en niet pas wanneer er problemen zijn.

Verder dienen de scholen bijzondere aandacht te besteden aan de kwaliteit van de communicatie met de ouders. Die kwaliteit wordt gewaarborgd door vertrouwen, respect en verbondenheid met de leerling.

### 10.2    Zorgplicht

Schoolbesturen hebben zorgplicht. Dat betekent, dat de schoolbesturen de verantwoordelijkheid krijgen om leerlingen, die bij een school zijn aangemeld, een passende onderwijsplek te bieden, dan wel ze te begeleiden naar een passende plek. Ouders melden hun kind aan bij de school van hun keuze en de school heeft de taak om te beoordelen of de leerling, indien nodig, extra ondersteuning op de eigen school kan krijgen. Het schoolondersteuningsprofiel vormt hierbij het uitgangspunt.

Kan de school zelf geen passende onderwijsplek bieden, dan dient te worden gekeken naar een plek op een andere reguliere school binnen het samenwerkingsverband. Alleen indien het niet haalbaar is om een leerling binnen het regulier onderwijs te plaatsen en daar de vereiste ondersteuning te bieden, doet het bevoegd gezag de ouders een aanbod voor een plek in het opdc of vso .

In het traject po-vo in de regio Zaanstad melden ouders hun kind uiterlijk op 15 maart aan bij de school van hun keuze. Er gelden wettelijke termijnen voor het vinden van een passend onderwijsaanbod.

Als de ouders het niet eens zijn met de toelatingsbeslissing van de school, dan treden de procedures, zoals beschreven in paragraaf 10.6, in werking.

### 10.3    Aanmelding en toelating van leerlingen

#### 10.3.1    Inleiding

De overstap van leerlingen uit het (speciaal) basisonderwijs en uit het speciaal onderwijs naar het voortgezet onderwijs wordt in het laatste jaar van verblijf op deze scholen nauwkeurig voorbereid. De ouders/verzorgers zijn daar nauw bij betrokken. De ouders/verzorgers en leerlingen worden goed geïnformeerd over de overgang naar het voortgezet onderwijs, de advisering door het basis- en speciaal onderwijs en over de afname van toetsen en/of testen bij leerlingen.

Ook worden de ouders/verzorgers geïnformeerd over de procedure van aanmelding, toelating en plaatsing van leerlingen. Jaarlijks wordt hiervoor op de regio afgestemd voorlichtingsmateriaal ontwikkeld, zoals de pvo-procedure, de keuzegids 'De Overstap' en brochures over aanmelding en inschrijving. Op grond van de Wet op het Primair Onderwijs (artikel 42, lid 1) hebben ouders recht op inzage in het onderwijskundig rapport en wordt hun desgewenst een afschrift verstrekt. Bijzondere aandacht wordt daarbij gevraagd voor leerlingen die in het primair onderwijs gebruik maken van een ontwikkelingsperspectief. De scholen voor primair onderwijs dragen zorg voor een adequate informatieoverdracht.

### 10.3.2 Zorg voor leerlingen met ondersteuningsvragen bij de overgang

Bij de overstap naar het voortgezet onderwijs willen de ouders weten wat de ondersteuningsmogelijkheden zijn van de school voor voortgezet onderwijs waar hun kind is aangemeld.

Deze mogelijkheden staan opgetekend in het schoolondersteuningsprofiel van de school. De school plaatst het profiel in de schoolgids en op de website, zodat het voor iedereen (ouders, leerlingen en andere partijen) inzichtelijk is wat de mogelijkheden van de school zijn.

## 10.4 Ontwikkelingsperspectief

Voor een leerling die in aanmerking komt voor extra ondersteuning wordt een ontwikkelingsperspectiefplan opgesteld. In het opp staat wat de rol van de ouders is in de ondersteuning van hun kind.

Het bevoegd gezag van een school stelt het ontwikkelingsperspectief vast. Ouders hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel van het opp. De school evalueert het ontwikkelingsperspectief minstens één keer per jaar met de ouders en stelt het zo nodig bij.

## 10.5 Betrokkenheid ouders bij leerlingbespreking

In de ondersteuningsstructuur van scholen is ingebouwd dat er regelmatig overleg is over leerlingen tussen leraren. Dat overleg is gewenst om problemen te delen en aan te pakken, om af te stemmen en te bezien of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Dit overleg is een professioneel overleg van direct betrokkenen bij de school.

In sommige gevallen is er bij een leerling sprake van extra ondersteuning omdat de aanpak op klassenniveau geen of te weinig effect heeft. In dat geval wordt een beslissing genomen de leerling te bespreken in een interne leerlingbespreking of in een overleg waaraan ook externe deskundigen deelnemen.

Voor een leerlingbespreking met externe partners is expliciete toestemming van de ouders nodig.

Indien een school vindt dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft, spelen de ouders, als meest deskundige met betrekking tot hun kind, nadrukkelijk een rol in het geven van relevante informatie en bij het aangeven van mogelijke ondersteuningsbehoeften van hun kind.

Leerlingen zelf krijgen ook de gelegenheid om aan te geven wat hun behoeften zijn. De school neemt deze suggesties mee bij het opstellen van de ondersteuningsbehoeften en bij het vinden van een zo passend mogelijk arrangement, tussenvoorziening of school.

## 10.6 In geval ouders en school niet op één lijn zitten

Indien ouders het niet eens zijn met een besluit van de school van aanmelding of inschrijving over toelaatbaarheid van hun kind, de ondersteuning die geboden wordt of het aanbod om geplaatst te worden op een tussenvoorziening of voortgezet speciaal onderwijs, kunnen zij in eerste instantie proberen om met de school tot een oplossing te komen. Lukt dat niet, dan kan door de school of de ouders het samenwerkingsverband ingeschakeld worden voor het geven van een onafhankelijk advies. Ouders en school kunnen ook een beroep doen op een onderwijsconsulent. Meestal wacht deze het advies van het samenwerkingsverband af.

Als ouders en school er dan nog niet uitkomen kan een klacht worden ingediend bij het schoolbestuur of het geschil worden voorgelegd aan de Landelijke Geschillencommissie Passend Onderwijs.

### *De onderwijs(zorg)consulent*

Onderwijsconsulenten bemiddelen tussen ouders en de school. Het zijn onafhankelijke deskundigen, waarop ouders en scholen kosteloos een beroep kunnen doen als zij het niet met elkaar eens worden over schoolplaatsing, verwijdering of het ontwikkelingsperspectief. Het gaat hierbij om leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Sinds enige tijd zijn er ook onderwijszorgconsulenten, aangezien leerlingen die vastlopen in het onderwijs veelal ook ondersteuning nodig hebben of krijgen vanuit de jeugdhulpverlening. Deze consulenten hebben naast deskundigheid over het onderwijs ook specifieke kennis over de mogelijkheden in de hulpverlening.

De formele regelingen om geschillen op te lossen zijn in bijlage 7 opgenomen. Zie bijlage 8 voor relevante websites.

## Hoofdstuk 11 Kwaliteitszorg

In het ondersteuningsplan van ons samenwerkingsverband staan de visie, uitgangspunten en doelen verwoord. Daarnaast hebben de scholen hun ambities gerelateerd aan de schoolondersteuningsprofielen. Het is belangrijk in het kader van kwaliteitszorg dat de doelen en ambities regelmatig en cyclisch geëvalueerd worden. Monitoren is belangrijk om het succes en de realiteitszin van de doelen te borgen. Aanpassingen moeten leiden tot verbetering in het belang van leerlingen maar ook voor de medewerkers in de scholen, de ouders, het samenwerkingsverband en alle overige betrokkenen.

De kwalitatieve en kwantitatieve verantwoording van de middelen die ingezet worden in de scholen vormen nadrukkelijk onderdeel van het kwaliteitszorgsysteem van het samenwerkingsverband. De scholen dienen in hun rapportage aan het samenwerkingsverband aandacht te besteden aan de inzet van de middelen, activiteiten in de scholen en de doelen die zij realiseren met de middelen uit het samenwerkingsverband.

Om tot een goede en vergelijkbare verantwoording te komen is in 2016 geïnvesteerd in de wijze waarop de kwaliteit in beeld gebracht kan worden. Uit de opbrengsten worden resultaten zichtbaar die mogelijk kunnen leiden tot een aantal beleidsaanpassingen. De begroting kan daarmee in de toekomst beleidsrijker worden.

In bijgaand schema is beknopt weergegeven welke kwaliteitsaspecten zichtbaar worden gemaakt en welke doelen daaraan gekoppeld zijn.

| Thema   | Doel   | Activiteiten  |
|---|--|---|
| <b>Aantal leerlingen in vso</b>   | <i>Geleidelijke afname naar maximaal 3% van het totaal aantal leerlingen in de regio.</i><br><br><i>Beleid afspreken voor terugkeer van vso naar vo</i>  | <i>Gegevens worden jaarlijks verstrekt door DUO en opgenomen in het jaarverslag</i><br><br><i>Onderzoeken wat nodig is om deze stap eenvoudiger te maken</i>  |
| <b>Onderwijs is afgestemd op de cognitieve mogelijkheden van de leerlingen.</b> | <i>85% van de leerlingen met een opp behaalt een diploma op het niveau waarop zij zijn ingestroomd</i>   | <i>Jaarlijks worden de gegevens hierover door de school van inschrijving verzameld. Trends worden zichtbaar in het jaarverslag van het swv.</i>   |
| <b>Extra ondersteuning en zorgplicht</b>  | <i>Scholen hebben kwantitatieve en kwalitatieve doelen gesteld t.a.v. ondersteuningsaanbod.</i><br><br><i>De expertise en competenties van docenten liggen op het niveau van de basisondersteuning</i> | <i>Elke school stelt een nieuw schoolondersteuningsprofiel op in 2018.</i><br><br><i>Dit is een doorlopend proces in scholen, waarin deskundigheidsbevordering en gesprekkencyclus een belangrijke rol in spelen.</i> |
| <b>Onderwijs en jeugdhulp</b>   | <i>Het vinden van een adequate samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en leerplicht die faciliterend is aan de leerlingen op school.</i>                                       | <i>Door middel van een pilot wordt gekeken of een ondersteuningsteam op school een goede methode is.</i>  |

|   |  |   |
|---|--|---|
|   |  | <i>Evaluatie van de pilot in 2018/2019</i>  |
| <b>Overstap po-vo en vo-mbo</b>           | <i>Doorlopende ondersteunings- en leerlijn voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. Iedere leerling met een extra ondersteuningsbehoefte heeft een begeleider bij de overstap.</i>             | <i>Deze doelstelling zal worden afgestemd met het primair onderwijs en het mbo. Voor het realiseren is een gezamenlijke aanpak nodig.</i>   |
| <b>Schoolverzuim en thuiszitters</b>      | <i>Vanaf 1 augustus 2020 kan voor elke leerling die dat nodig heeft binnen 3 maanden een, als n niet tijdelijk, onderwijs- en zorgarrangement worden geboden.</i>  | <i>Er wordt een Zaans Pact ter voorkoming van thuiszitten opgesteld.<br/><br/>In 2018 wordt dit pact vastgesteld en zal de werkwijze starten. Er wordt een evaluatiemoment afgesproken.</i> |
| <b>Betrokkenheid ouders/verzorger</b>     | <i>In elk OPP is expliciet opgenomen wat de rol van ouders/verzorgers is bij de begeleiding van hun kind.</i>  | <i>Opnemen in het format en de evaluatie van het opp. De scholen zullen dit monitoren via de tevredenheidsonderzoeken.</i>  |
| <b>Dekkend netwerk</b>                    | <i>Voor leerlingen die ondersteuningsbehoeften hebben op het grensgebied van pro, zml en zmo en momenteel buiten de regio onderwijs volgen, wordt een passende (maatwerk)traject in de regio geboden</i> | <i>De expertise uit de verschillende schoolsoorten wordt per casus bij elkaar gebracht om een passend traject te bieden</i>   |
| <b>Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt</b> | <i>Er moet een sluitende aanpak komen voor leerling die vanuit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs togeleid worden naar de arbeidsmarkt.</i>  | <i>Er is een aanpak afgesproken voor twee jaar. Deze zal in 2019 geëvalueerd worden.</i>  |
| <b>Financiën</b>                          | <i>Er is sprake van een doelmatige en rechtmatige inzet van middelen</i>   | <i>Jaarlijks wordt aan de scholen gevraagd de middelen te verantwoorden. Een samenvatting wordt opgenomen in het jaarverslag van het swv.</i>   |

## Bijlagen

### Bijlage 1 Basisondersteuningsprofiel begeleidingsschool

#### Inleiding

In bijgaand schema is aangegeven wat van de reguliere scholen voor vmbo en havo/vwo verwacht wordt met betrekking tot de basisondersteuning. De basisondersteuning is opgesteld op basis van de beschrijving van een begeleidingsschool. Voor de praktijkscholen, het opdc en de vso-scholen is een basisondersteuningsprofiel gemaakt op het niveau van een dialogeschool. De beschrijvingen van deze profielen worden, na vaststelling door het bestuur, beschouwd als het basisondersteuningsprofiel van het samenwerkingsverband. Scholen dienen hun huidige basisondersteuningsprofiel op te stellen en vast te laten stellen door de eigen MR. Scholen die nog niet voldoen aan het niveau van het basisondersteuningsprofiel van het samenwerkingsverband zullen zich de komende jaren tot dit niveau moeten ontwikkelen. Ondersteuning die valt onder het basisondersteuningsprofiel wordt niet vergoed vanuit het samenwerkingsverband.

#### Uitgangspunten

1. Passend onderwijs heeft betrekking op alle leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.
2. De leerling is medeverantwoordelijk voor en wordt actief betrokken bij het eigen leerproces.
3. Alle docenten binnen de school/afdeling kennen de leerlingen met wie ze werken bij naam. Iedere medewerker voelt zich verantwoordelijk voor het signaleren van problemen met en om leerlingen.
4. Er is sprake van samenwerking met ouders gericht op afstemming waarbij gebruik gemaakt wordt van elkaars deskundigheid.
5. Overdrachtsgegevens zijn voor alle medewerkers beschikbaar in een beveiligd digitaal systeem. Iedere medewerker is op de hoogte van de privacyregeling m.b.t. het dossier.
6. Om de kwaliteit van de activiteiten in het bop bij te houden beschikt de school over een gedegen kwaliteitssysteem.

---

## PREVENTIEVE EN LICHT CURATIEVE INTERVENTIES

- a. Dialoog over speciale onderwijsbehoeften:
- Onderwijsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, warme overdracht door de toeleverende school en informatie uit het gesprek met de ouders.
  - Iedere medewerker reageert op signalen door zelf actie te ondernemen of signalen door te spelen naar degene die bevoegd en/of het best in staat is om actie te ondernemen.
  - Het digitale leerlingvolgsysteem wordt door alle medewerkers gedurende de schoolloopbaan effectief benut:
    - docenten en mentoren leggen bij incidenten en periodiek gegevens vast in het beschikbare leerlingvolgsysteem;
    - het betreft gegevens over basisvaardigheden, referentieniveaus, sociaal emotionele ontwikkeling, geboden ondersteuning, samenwerking met ouders en incidenten;
    - mentoren raadplegen regelmatig het lvs en zijn in staat de gegevens te analyseren waardoor signalen opgepikt worden en tot actie overgegaan wordt.
  - De schoolleiding waarborgt de continuïteit van de dialoog over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften door regelmatig leerlingenbesprekingen te organiseren over alle leerlingen, maar frequenter over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Bij het laatste worden onderwijsbehoeften o.a. op basis van een analyse van het lvs geformuleerd en handelingsgerichte adviezen voor de leerkracht gegeven.
  - De school zorgt er op een actieve manier voor dat de informatie over onderwijsbehoeften beschikbaar komt voor alle professionals in de school.
  - De mentor maakt didactische en pedagogische onderwijsbehoeften bespreekbaar met zowel de individuele leerling, de ouders als de mentorklas.
  - Docenten en andere professionals zorgen dat zij geïnformeerd zijn over de onderwijsbehoeften van een leerling.
  - De school kan na signalering van mogelijke speciale onderwijsbehoeften gebruik maken van de diagnostische expertise (in eigen dienst of vanuit een dienstencentrum).
- b. De school waarborgt een actief en sociaal en veilig klimaat door de aanwezigheid en toepassing van een verzuimprotocol, pestprotocol, vertrouwenspersoon, convenant veilige en leefbare school en meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
- c. Er zijn gemeenschappelijke afspraken over hoe volwassenen in de school met elkaar omgaan, hoe volwassenen met leerlingen omgaan en hoe leerlingen onderling met elkaar om moeten gaan (gedragscode, waarin meegenomen wettelijke voorschriften).
- d. Bij leerlingen die extra ondersteuning krijgen wordt dit vastgelegd in het individueel ontwikkelingsperspectief<sup>4</sup>

---

<sup>4</sup> Het ontwikkelingsperspectief is een wettelijk document dat de school verplicht opstelt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.



- e. Docenten maken n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig aanpassingen in hun lessen.
- f. Er wordt door de docenten tijdens de lessen gedifferentieerd op grond van:
  - speciale psychologische of sociaal-emotionele kenmerken
  - een meer of minder dan gemiddelde intelligentie
  - verschillende leerstijlen
- g. Gedifferentieerde onderwijsprogramma's, waaronder gevarieerde en activerende didactische werkvormen, zijn opgenomen in het vakwerkplan en beschikbaar per vaksectie.
- h. De school volgt het recente aanbod voor leerlingen met dyslexie, ernstige reken- en wiskunde problemen en dyscalculie. De school heeft hiertoe protocollen opgesteld. Tevens houdt de school zich aan de uitvoering van het dyslexie-convenant zoals vastgelegd binnen het samenwerkingsverband.
- i. De school heeft een werkend protocol voor medische handelingen
- j. Er zijn onderwijsprogramma's die waar nodig afgestemd zijn op leerlingen met fysieke beperkingen, bv. aangepaste roosters, beperkte lokaalwisseling, passend ingerichte elektronische leeromgeving en ruimte voor het verrichten van medische handelingen door daartoe bevoegden.
- k. Voor leerlingen die dit nodig hebben is in een sociale vaardigheidstraining of faalangstreductietraining beschikbaar.
- l. Middelen die toegekend zijn voor ondersteuning van leerlingen worden ook als zodanig ingezet (o.a. LWOO). De school/afdeling legt daarover verantwoording af door de inzet van deze middelen zichtbaar te maken in de begroting, het jaarverslag en het resultatenoverzicht<sup>5</sup>.

---

#### EXTRA AANDACHT/TIJD

- a. De docenten weten d.m.v. het toepassen van differentiatievormen en zelfstandig werken tijd ruimte te creëren om extra aandacht te besteden aan de leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.
- b. Elke leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte heeft iemand die zowel hem/haar al dan niet tijdelijk, begeleidt.

---

<sup>5</sup> Voorbeelden voor de inzet van deze middelen zijn aanpassing klassengrootte en inzet assistentie in de klas

- c. Bij toelating is ruim tijd beschikbaar om de leerling te ondersteunen bij het opstarten in de school. De tijd wordt benut voor gesprekken met de leerlingen en zo nodig een introductie in de groep.
- d. Er is voor leerlingen een tweede aanspreekpunt (naast mentor of docent) om lastige situaties te bespreken.
- e. Om mentoren en docenten te ondersteunen bij het omgaan met speciale onderwijsbehoeften van leerlingen is school- en/of afdelingsniveau is, tijd beschikbaar bij ondersteuners als de zorgcoördinator, het zorgteam en het managementteam. Deze tijd is zichtbaar in het taakbeleid van de school.
- f. Er wordt gelegenheid geboden aan leerlingen om elkaar te helpen.

---

### BESCHIKBARE MATERIALEN

- a. Er wordt gebruik gemaakt van onderwijsmaterialen die niveau- en tempodifferentiatie mogelijk maken.
- b. Voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zijn aangepaste methoden en materialen beschikbaar (zowel voor leren, gedrag als fysieke beperkingen).
- c. De school regelt aanvullende onderwijsmaterialen op maat (evt. in overleg met het swv).
- d. Het omgaan met (vermoedens van) dyslexie is vastgelegd in het convenant dyslexie van het swv en een schooleigen protocol<sup>6</sup>.
- e. Met betrekking tot de omgang met leerlingen met ernstige reken- en wiskunde problemen en mogelijke dyscalculie worden de ontwikkelingen gevolgd.<sup>7</sup>
- f. Er is een programma of aanpak in gebruik voor een veilig klimaat (o.a. ontwikkelen van sociale vaardigheden en het voorkomen van gedragsproblemen).
- g. Er wordt een programma geboden gericht op het vergroten van de sociale vaardigheden en preventieprogramma's gericht op gedragsverandering (b.v. Leefstijl, Rots en Water). Voor leerlingen die niet voldoende hebben aan het basisprogramma is tenminste een sociale vaardigheidstraining en een faalangstreductietraining beschikbaar.
- h. Er wordt een programma geboden gericht op het vergroten van de studievaardigheid.

---

<sup>6</sup> In het dyslexieprotocol is opgenomen hoe gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt en tevens hoe wordt omgegaan met leerlingen met vastgestelde dyslexie (o.a. extra tijd bij toetsen en examens, gebruik groot lettertype (arial 12), gebruik gesproken boeken).

<sup>7</sup> Hierover dienen in de toekomst nadere afspraken te worden gemaakt.

---

## RUIMTELIJKE OMGEVING

- a. De school zorgt voor algemene fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen voor leerlingen met fysieke beperkingen (o.a. rolstoeltoegankelijkheid, invalidentoilet, lift naar een verdieping die door leerlingen gebruikt wordt).
- b. De school is bereid om i.v.m. fysieke beperkingen waar nodig verdere individueel afgestemde aanpassingen te realiseren (bv. aanpassen van inrichting van lokalen, realiseren van een verzorgingsruimte, ruistrimte of ruimte voor therapie).
- c. Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften kunnen in beperkte mate gebruik maken van een eigen plek.

---

## EXPERTISE

- a. Er is binnen de school/afdeling een cultuur waarin professionaliteit met elkaar gedeeld wordt.
- b. Alle leraren laten tijdens hun lessen zien dat zij kunnen differentiëren in de klas. Zij passen niveau- en tempodifferentiatie toe, bevorderen samenwerkend leren van leerlingen en houden rekening met leerstijlen.
- c. Aanvullend daarop is binnen het intern ondersteuningsteam expertise beschikbaar m.b.t. handelingsgericht werken, het individueel ontwikkelingsperspectief en het werken met individuele leerlijnen.
- d. Er is sprake van een teamaanpak op gedrag in de klassensituatie en de vrije situatie (gezamenlijke afspraken op papier, werkend in de praktijk).
- e. Docenten zijn in staat om binnen de teamaanpak op gedrag maatwerk voor individuele leerlingen te leveren.
- f. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar van de onderwijszorgvoorzieningen in de regio.
- g. De school/afdeling houdt minimaal voor enkele docenten of groepen de bekwaamheid op peil t.a.v. de volgende aandachtsgebieden:
  - het signaleren van speciale onderwijsbehoeften m.b.t. leren en gedrag.
  - kennis en aanpak dyslexie
  - kennis en aanpak dyscalculie
  - kennis en aanpak AD(H)D
  - kennis en aanpak ASS
  - kennis en aanpak faalangst

- h. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over psychiatrische stoornissen.
- i. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over leerlingen met een andere culturele achtergrond.
- j. De school/afdeling heeft een professionaliseringsbeleid gericht op het beschikbaar hebben van bovenstaande expertise.

### COMPETENTIES

Mentoren/docenten beschikken over de volgende competenties:

- Het onderkennen van speciale onderwijsbehoeften die om extra ondersteuning vragen
- Het betrekken van ouders bij de onderwijsondersteuning
- Het voeren van gesprekken met leerlingen, ouders en collega's
- Het voeren van een leerlingbespreking
- Het kunnen reflecteren op eigen handelen

### SAMENWERKING MET EXTERNEN

- a. De school geeft samen met ketenpartners inhoud aan preventieve en curatieve ondersteuning d.m.v.:
  - interventies van schoolmaatschappelijk werk
  - inschakelen van de jeugdarts
  - afstemming met Centrum Jong
  - inschakelen van BJZ en geïndiceerde zorg
  - inschakelen van GGZ
  - adequate communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol

- b. Elke school/afdeling beschikt over een zorgadviesteam. Het kernteam van het ZAT omvat in ieder geval de zorgcoördinator, de orthopedagoog/psycholoog, schoolmaatschappelijk werk, schoolarts of schoolverpleegkundige, contactpersoon van het bureau Jeugdzorg en een leerplichtambtenaar betrokken. Op afroep is expertise vanuit het voortgezet speciaal onderwijs, politie, justitie en jeugd GGZ beschikbaar.

De school/afdeling werkt samen en stemt af met professionals uit het voortgezet speciaal onderwijs.

---

**ONDERWIJSCONCEPT (DIALOOG OVER LEERLINGEN MET SPECIALE ONDERWIJSBEHOEFTE, AANPASSINGEN, DIFFERENTIATIE)**

a. Dialoog over speciale onderwijsbehoeften<sup>8</sup>:

- Alle docenten binnen de school/afdeling kennen de leerlingen met wie ze werken bij naam en zijn op de hoogte met de speciale onderwijsbehoeften. Iedere medewerker voelt zich verantwoordelijk voor het signaleren van problemen met en om leerlingen. Er wordt op signalen gereageerd door zelf actie te ondernemen of signalen door te spelen naar degene die bevoegd en/of het best in staat is om actie te ondernemen.
- Onderwijsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, warme overdracht door de toeleverende school en informatie uit het gesprek met de ouders.
- Er is sprake van educatief partnerschap met ouders. Het uitgangspunt hiervan is dat er sprake is van een gelijkwaardige relatie tussen ouders en school met waardering voor ieders deskundigheid.
- Overdrachtsgegevens zijn voor alle medewerkers beschikbaar in een beveiligd digitaal systeem.
- Het digitale leerlingvolgsysteem wordt door alle medewerkers gedurende de schoolloopbaan effectief benut:
  - docenten en mentoren leggen bij incidenten en periodiek gegevens vast in het beschikbare leerlingvolgsysteem;
  - het betreft gegevens over basisvaardigheden, referentieniveaus, sociaal emotionele ontwikkeling, geboden ondersteuning, samenwerking met ouders en incidenten;
  - mentoren en vakdocenten raadplegen regelmatig het lvs en zijn in staat de gegevens te analyseren waardoor signalen opgepikt worden.
- De school/afdeling heeft een ondersteuningsstructuur die de voortgaande dialoog over leerlingen met speciale onderwijsbehoeften waarborgt.
- De schoolleiding waarborgt de continuïteit van de dialoog door de aansturing van teams, mentoren en vakdocenten te organiseren.
- De speciale onderwijsbehoeften van iedere leerling komen minimaal 2x per jaar in een leerlingenbespreking aan de orde. Op basis van een analyse van het lvs worden de onderwijsbehoeften van de leerling geformuleerd en de bespreking levert handelingsgerichte adviezen voor de leerkrachten op. De uitkomsten van de leerlingenbesprekingen worden tevens met de ouders besproken.
- Iedere leerling heeft een mentor die als eigenaar van de onderwijsbehoeften van de leerlingen fungeert en eerste contactpersoon is voor ouders en andere externen.
- De mentor is te allen tijde aanwezig bij de leerlingenbesprekingen.
- De school/afdeling hanteert een systeem waarbij belangrijke informatie over onderwijsbehoeften en incidenten dagelijks beschikbaar komt voor alle professionals in de school/afdeling.
- Docenten en andere professionals zorgen ervoor dat zij dagelijks geïnformeerd zijn over ontwikkelingen rond onderwijsbehoeften van leerlingen en incidenten.

---

<sup>8</sup> Bij onderwijsbehoeften gaat het om de leerling. Conform de definiëring bij het handelingsgerichte werken verstaan we onder ondersteuningsbehoefte de behoefte die de leerkracht heeft aan ondersteuning bij het werken met de leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte.

- De mentor maakt didactische en pedagogische onderwijsbehoeften bespreekbaar met zowel de individuele leerling, de ouders als de mentorklas.
  - Mentoren beschikken over competenties om met leerlingen een dialoog over speciale onderwijsbehoeften te voeren.
  - De school/afdeling heeft diagnostische expertise beschikbaar om na signalering de speciale onderwijsbehoeften verder in beeld te brengen.
- b. De school waarborgt actief een sociaal en veilig klimaat. Dit mede gewaarborgd door de aanwezigheid en toepassing van een verzuimprotocol, pestprotocol, vertrouwenspersoon, convenant veilige en leefbare school en meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.
  - c. Er zijn gemeenschappelijke afspraken over hoe volwassenen in de school met elkaar omgaan, hoe volwassenen met leerlingen omgaan en hoe leerlingen onderling met elkaar om moeten gaan (gedragscode, waarin meegenomen wettelijke voorschriften).
  - d. Docenten maken n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig aanpassingen in hun lessen.
  - e. Bij leerlingen die extra ondersteuning krijgen wordt dit vastgelegd in het individueel ontwikkelingsperspectief<sup>9</sup>.
  - f. De voortgang m.b.t. het opgestelde individueel ontwikkelingsperspectief wordt zowel op individueel als op schoolniveau gevolgd en geëvalueerd.
  - g. Er wordt door de docenten tijdens de lessen gedifferentieerd i.v.m.:
    - h. speciale psychologische of sociaal-emotionele kenmerken
    - i. een meer of minder dan gemiddelde intelligentie
    - j. verschillende leerstijlen
  - k. Gedifferentieerde onderwijsprogramma's zijn opgenomen in het vakwerkplan en beschikbaar per vaksectie
  - l. Er zijn onderwijsprogramma's die waar nodig afgestemd zijn op leerlingen met fysieke beperkingen, bv. aangepaste roosters, beperkte lokaalwisseling, passend ingerichte elektronische leeromgeving en ruimte voor het verrichten van medische handelingen door daartoe bevoegden.
  - m. Alle docenten zijn geïnformeerd over de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun leerlingen en zijn in staat om hier tijdens hun lessen op een preventieve wijze rekening mee te houden.
  - n. Aanvullend zijn er ten behoeve van het aanleren van sociale vaardigheden en preventie van gedragsproblemen orthopedagogische programma's beschikbaar.
  - o. Voor leerlingen die niet voldoende hebben aan het basisprogramma is een sociale vaardigheidstraining of faalangstreductietraining beschikbaar.
  - p. De school/afdeling heeft een werkend protocol voor medische handelingen.
  - q.
  - r. Voor ondersteuning van leerlingen bedoelde middelen worden ook ingezet voor de ondersteuning van leerlingen. De school/afdeling legt daarover verantwoording af door de inzet van deze middelen zichtbaar te maken in de begroting, het jaarverslag en het resultatenoverzicht<sup>10</sup>.

<sup>9</sup> Het ontwikkelingsperspectief is een wettelijk document dat de school opstelt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Er zijn een paar verschillen tussen het oude handelingsplan en het nieuwe ontwikkelingsperspectief. Het ontwikkelingsperspectief kijkt naar de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling op lange termijn. Er wordt gekeken naar de doelen aan het einde van de schoolloopbaan, om vervolgens te na te gaan wat er nodig is om die doelen te bereiken. Een tweede verschil is dat het handelingsplan een afspraak was tussen ouders en school; beiden moesten het erover met elkaar eens zijn. Het ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld door de school zelf. Wel gebeurt dat in overleg met de ouders. Dat overleg heet 'op overeenstemming gericht overleg'. Het blijft de bedoeling dat ouders en school het over het ontwikkelingsperspectief met elkaar eens zijn.

<sup>10</sup> Voorbeelden voor de inzet van ondersteuningsmiddelen: aanpassing klassengrootte, assistentie in de klassen.

---

## EXTRA AANDACHT/TIJD

- a. Ondersteuningsmiddelen worden zodanig ingezet dat dit leidt tot een aangepaste groeps grootte en/of extra handen ten behoeve van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.
- b. De aangepaste groeps grootte en/of de extra handen in de groep komt ten goede aan de speciale onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groep.
- c. Voor iedere leerling is een mentor beschikbaar die hem/haar begeleidt voor de speciale onderwijsbehoeften.
- d. Er is voor leerlingen een tweede aanspreekpunt (naast mentor of docent) om lastige situaties te bespreken.
- e. Bij toelating is tijd beschikbaar om de leerling te ondersteunen bij het opstarten in de school.
- f. Op school- en/of afdelingsniveau is, om mentoren en docenten te ondersteunen bij het omgaan met speciale onderwijsbehoeften van leerlingen, tijd beschikbaar bij ondersteuners als de zorgcoördinator, het zorgteam en het managementteam (minimaal enkele dagdelen per week).
- g. De zorgcoördinator of teamleider heeft voor iedere leerling enkele uren per kwartaal beschikbaar om de schoolloopbaan te volgen en de communicatie over speciale onderwijsbehoeften te organiseren.
- h. Voor leerlingen met een beperking of stoornis is expertise beschikbaar binnen de school/afdeling.
- i. Er zijn handen beschikbaar voor ruimtes waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende pauzes en andere drukke momenten verblijven.
- j. Er is een systeem waarbij leerlingen elkaar helpen gedurende de schoolloopbaan.

---

## BESCHIKBARE MATERIALEN

- a. Er wordt gebruik gemaakt van onderwijsmaterialen die niveau- en tempodifferentiatie mogelijk maken.
- b. Voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zijn aangepaste methoden en materialen beschikbaar (zowel voor leren als gedrag) en er is aansluitend bij de gebruikte lesmethoden aanvullend remediërend materiaal beschikbaar.
- c. Voor leerlingen die werken met een individueel ontwikkelingsperspectief zijn eigen leerlijnen en daarbij passende materialen beschikbaar.
- d. De school/afdeling zorgt ervoor dat onderwijsmaterialen met specifieke didactische, pedagogische, psychologische en/of fysiek-lichamelijke kenmerken toegankelijk en beschikbaar zijn voor alle docenten.
- e. De school heeft passende materialen/methodieken voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften (bv. voor dyslexie en/of dyscalculie)
- f. Het omgaan met (vermoedens van) dyslexie is vastgelegd in een protocol<sup>11</sup>.
- g. Door de hele school/afdeling heen wordt gewerkt met een speciaal programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.

---

<sup>11</sup> In het dyslexieprotocol is opgenomen hoe gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt en tevens hoe wordt omgegaan met leerlingen met vastgestelde dyslexie (o.a. extra tijd bij toetsen en examens, gebruik groot lettertype (arial 12), gebruik gesproken boeken).



- h. De school/afdeling beschikt aanvullend over materialen met speciale pedagogische en/ of psychologische kenmerken: orthopedagogische of – didactische programma's gericht op sociale vaardigheden en voorkomen van gedragsproblemen.
- i. Voor de sociale vaardigheidstraining en faalangstreductietraining zijn specifieke materialen beschikbaar.

## **RUIMTELIJKE OMGEVING**

- a. Aan de tafel van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften wordt één-op-één ondersteuning gegeven.
- b. De school zorgt voor algemene fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen voor leerlingen met fysieke beperkingen ( o.a. rolstoeltoegankelijkheid, invalidentoilet, lift naar een verdieping die door leerlingen gebruikt wordt).
- c. De school is bereid om i.v.m. fysieke beperkingen waar nodig verdere individueel afgestemde aanpassingen te realiseren (bv. het vrijmaken van verkeersruimtes, aanpassen van inrichting van lokalen, realiseren van een verzorgingsruimte, rustruimte of ruimte voor therapie).
- d. Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften kunnen in beperkte mate gebruik maken van een eigen plek die is toegerust voor de speciale onderwijsbehoeften.
- e. Er zijn aparte ruimtes beschikbaar waar één-op-één begeleiding van (groepjes) leerlingen plaats kan vinden en/of waar leerlingen die dat nodig hebben gedurende pauzes en andere drukke momenten kunnen verblijven (bv. bij ASS).
- f. Er zijn aparte plekken waar één-op-één begeleiding van (groepjes) leerlingen met speciale onderwijsbehoeften plaats kan vinden.

## **EXPERTISE**

- a. Er is binnen de school/afdeling een cultuur waarin professionaliteit met elkaar gedeeld wordt.
- b. De school/afdeling zorgt voor een voortdurende professionalisering, o.a. door het organiseren van collegiale consultatie, intervisie en video-interactiebegeleiding.
- c. De school/afdeling heeft een systeem waarmee nieuwe leerkrachten ingewerkt worden voor het omgaan met de speciale onderwijsbehoeften.
- d. Alle leraren laten tijdens hun lessen zien dat zij kunnen differentiëren in de klas. Zij passen niveau- en tempodifferentiatie toe, bevorderen samenwerkend leren van leerlingen en houden rekening met leerstijlen.
- e. Alle leraren zijn in staat om speciale onderwijsbehoeften die om extra ondersteuning vragen te onderkennen.
- f. Aanvullend daarop is binnen het intern ondersteuningsteam expertise beschikbaar m.b.t. handelingsgericht werken, het individueel ontwikkelingsperspectief en het werken met individuele leerlijnen.
- g. Er is sprake van een teamaanpak op gedrag in de klassensituatie en de vrije situatie (gezamenlijke afspraken op papier, werkend in de praktijk).

- h. Docenten zijn in staat om binnen de teamaanpak op gedrag maatwerk voor individuele leerlingen te leveren.
- i. Alle docenten beschikken over competenties om de ouders als partner te betrekken bij de onderwijsondersteuning en daarbij de didactische en pedagogische ondersteuningsbehoeften bespreekbaar te maken. Er wordt daarbij ook ruimte gemaakt voor de eigen deskundige inbreng van ouders.
- j. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar van de zorgvoorzieningen in de regio.
- k. De school/afdeling houdt minimaal voor enkele docenten of groepen de bekwaamheid op peil t.a.v. de volgende aandachtsgebieden:
  - l. het signaleren van speciale onderwijsbehoeften m.b.t. leren en gedrag.
  - m. kennis en aanpak dyslexie
  - n. kennis en aanpak dyscalculie
  - o. kennis en aanpak AD(H)D
  - p. kennis en aanpak ASS
  - q. kennis en aanpak faalangst
  - r. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over psychiatrische stoornissen .
  - s. Binnen de school/afdeling is kennis beschikbaar over leerlingen met een andere culturele achtergrond.
  - t. De school /afdeling heeft een professionaliseringsbeleid gericht op het beschikbaar hebben van bovenstaande expertise.
  - u. De zorgcoördinator en het managementteam hebben ruime kennis van en competenties op het gebied van de meest voorkomende speciale onderwijsbehoeften.
- v. Alle leraren beschikken over de volgende competenties:
  - w. Het betrekken van ouders als educatieve partner bij de onderwijsondersteuning
  - x. Het voeren van een positieve en stimulerende dialoog met leerlingen over speciale onderwijsbehoeften
  - y. Het voeren van een leerlingbespreking
  - z. Opstellen en uitvoeren van een individueel ontwikkelingsperspectief

## SAMENWERKING MET EXTERNEN

- a. De school/afdeling geeft samen met ketenpartners inhoud aan preventieve en curatieve ondersteuning d.m.v.:
  - i. interventies van schoolmaatschappelijk werk,
  - ii. inschakelen van de jeugdarts,
  - iii. Afstemming met CJJ,
  - iv. inschakelen van BJZ en geïndiceerde zorg
  - v. inschakelen van GGZ
  - vi. adequate communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol Achterhoek

- b. De school/afdeling neemt deel aan een met de ketenpartners gevormd multidisciplinair overleg (bv. ZAT). Bij het multidisciplinair overleg zijn in ieder geval de zorgcoördinator, de orthopedagoog/psycholoog, schoolmaatschappelijk werk, schoolarts of schoolverpleegkundige, contactpersoon van het bureau Jeugdzorg en een leerplichtambtenaar betrokken. Op afroep is expertise vanuit het voortgezet speciaal onderwijs, politie, justitie en jeugd GGZ beschikbaar.
- c. De school/afdeling werkt samen en stemt af met professionals uit het voortgezet speciaal onderwijs.
- d. De school/afdeling werkt intensief samen met ketenpartners en zo nodig met de daarbij aangesloten jeugdhulpverleners.
- e. Experts van externe organisaties zijn op afroep binnen de school/afdeling beschikbaar voor hulp aan leerlingen of docenten die met de leerlingen werken.

## Bijlage 3 Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting 2018-2022 is gebaseerd op dezelfde systematiek als vorig jaar. Rekening is gehouden met ontwikkelingen in de leerlingaantallen, afname van het budget voor LWOO en afspraken in het nieuwe ondersteuningsplan. De meerjarenbegroting geeft een goede doorkijk naar de toekomst.

De normbedragen zijn gelijk gehouden aan de bedragen uit de begroting voor 2018. Uitzondering is het bedrag voor LWOO dat vanaf 2020 zal gaan dalen met 25%, verdeeld over 5 jaren. Dus in 2020 is het budget met 5% verlaagd, in 2021 met 10% en 2022 met 15%. Vanuit de opgebouwde reserves wordt tegelijkertijd jaarlijks € 150.000 toegevoegd om de daling te verzachten.

De prognose dat het aantal leerlingen in Zaanstad tot en met 2018 daalt en vanaf 2019 weer licht stijgt, is vertaald in de baten en afdrachten.

Het begrote resultaat bestaat uit het resultaat op de inkomsten en uitgaven voor LWOO/PRO en wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve LWOO/PRO zolang het positief is.

In de berekeningen is rekening gehouden met de volgende leerlingaantallen volgens de PVG prognoses, aangevuld met eigen prognoses voor de ISK:

| <b>PVG prognoses</b> | <b>1-10-16</b> | <b>1-10-17</b> | <b>1-10-18</b> | <b>1-10-19</b> | <b>1-10-20</b> | <b>1-10-21</b> |
|----------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| VO overige           | 7.902          | 7.916          | 7.869          | 7.939          | 8.014          | 7.949          |
| leerlingen LWOO      | 1.582          | 1.523          | 1.529          | 1.534          | 1.562          | 1.558          |
| leerlingen PRO       | 359            | 332            | 295            | 290            | 295            | 300            |
| <b>Totaal VO</b>     | <b>9.843</b>   | <b>9.771</b>   | <b>9.693</b>   | <b>9.763</b>   | <b>9.871</b>   | <b>9.807</b>   |

| Meerjarenbegroting                              | Forecast<br>2017  | Begroot<br>2018   | Begroot<br>2019   | Begroot<br>2020   | Begroot<br>2021   | Begroot<br>2022   |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| <b>Baten</b>                                    |                   |                   |                   |                   |                   |                   |
| <u>Rijksbijdragen</u>                           |                   |                   |                   |                   |                   |                   |
| Lichte ondersteuning                            | 920.000           | 908.500           | 901.500           | 908.000           | 918.000           | 912.000           |
| Verevening lichte ondersteuning                 |                   | -                 | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Lichte ondersteuning LWOO                       | 7.081.500         | 7.029.500         | 6.974.000         | 6.673.500         | 6.392.000         | 5.997.500         |
| Lichte ondersteuning PRO                        | 1.510.000         | 1.499.000         | 1.487.000         | 1.497.500         | 1.514.500         | 1.504.500         |
| Zware ondersteuning                             | 5.515.000         | 5.384.000         | 5.346.000         | 5.339.500         | 5.387.500         | 5.404.500         |
| Verevening zware ondersteuning                  | 34.500-           | 28.000-           | 19.000-           | 7.000-            | -                 | -                 |
| Totaal rijksbijdragen                           | 14.992.000        | 14.793.000        | 14.689.500        | 14.411.500        | 14.212.000        | 13.818.500        |
| <u>Overig</u>                                   |                   |                   |                   |                   |                   |                   |
| Bijzondere projecten; SMW                       | 239.000           | 239.000           | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Bijzondere projecten; Plusvoorziening           | 121.000           | 176.000           | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Overige baten                                   | -                 | -                 | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Totaal overig                                   | 360.000           | 415.000           | -                 | -                 | -                 | -                 |
| <b>Totaal baten</b>                             | <b>15.352.000</b> | <b>15.208.000</b> | <b>14.689.500</b> | <b>14.411.500</b> | <b>14.212.000</b> | <b>13.818.500</b> |
| <b>Lasten</b>                                   |                   |                   |                   |                   |                   |                   |
| <u>Afdrachten</u>                               |                   |                   |                   |                   |                   |                   |
| Afdracht LWOO (via duo)                         | 6.774.500         | 6.521.500         | 6.547.500         | 6.568.500         | 6.688.500         | 6.671.500         |
| Afdracht PRO (via duo)                          | 1.537.500         | 1.421.500         | 1.263.000         | 1.242.000         | 1.263.000         | 1.284.500         |
| Afdracht VSO teldatum (via duo)                 | 3.517.000         | 3.381.500         | 3.385.000         | 3.378.000         | 3.375.500         | 3.332.000         |
| Totaal afdrachten                               | 11.829.000        | 11.324.500        | 11.195.500        | 11.188.500        | 11.327.000        | 11.288.000        |
| Bijzondere projecten; SMW                       | 289.000           | 289.000           | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Bijzondere projecten; Plusvoorziening           | 121.000           | 176.000           | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Totaal bijzondere projecten                     | 410.000           | 465.000           | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Programma 1 Overhead                            | 339.000           | 390.000           | 362.500           | 363.500           | 365.500           | 366.500           |
| Programma 2 Observatieklas/herstart             | 125.000           | 125.000           | 125.000           | 125.000           | 125.000           | 125.000           |
| Programma 3 Rebound                             | 201.500           | 199.500           | 195.500           | 195.500           | 195.500           | 195.500           |
| Programma 4 Aanvulling OPDC                     | 220.000           | 285.000           | 285.000           | 285.000           | 285.000           | 285.000           |
| Programma 5 Dienstencentrum                     | 20.000            | 20.000            | 20.000            | 20.000            | 20.000            | 20.000            |
| Programma 6 Lichte ondersteuning Scholen        | 80.000            | 80.000            | 80.000            | 80.000            | 80.000            | 80.000            |
| Programma 8 Extra ondersteuning in VO           | 1.059.500         | 1.159.000         | 1.061.000         | 1.078.500         | 1.143.000         | 1.197.000         |
| Programma 9 Hoogbegaafden                       | 76.500            | 77.000            | 74.500            | 75.000            | 76.000            | 75.500            |
| Programma 10 Teacch (voormalig AWBZ)            | 45.000            | 45.000            | 45.000            | 45.000            | 45.000            | 45.000            |
| programma 11 Inzet LWOO reserve                 | -                 | -                 | -                 | 150.000           | 150.000           | 150.000           |
| Programma 12 Frictie VSO                        | 184.000           | 200.000           | 220.000           | 220.000           | 220.000           | 220.000           |
| Programma 14 Inhuur expertise scholen           | 379.000           | 380.000           | 390.000           | 390.000           | 390.000           | 390.000           |
| Programma 15 aanvragen LWOO/PrO na 1-10         | 50.000            | -                 | -                 | -                 | -                 | -                 |
| Totaal <u>doorbetalingen</u> programma 2 t/m 15 | 2.440.500         | 2.570.500         | 2.496.000         | 2.664.000         | 2.729.500         | 2.783.000         |
| Totaal programma's                              | 2.779.500         | 2.960.500         | 2.858.500         | 3.027.500         | 3.095.000         | 3.149.500         |
| <b>Totaal lasten</b>                            | <b>15.018.500</b> | <b>14.750.000</b> | <b>14.054.000</b> | <b>14.216.000</b> | <b>14.422.000</b> | <b>14.437.500</b> |
| <b>Resultaat</b>                                | <b>333.500</b>    | <b>458.000</b>    | <b>635.500</b>    | <b>195.500</b>    | <b>-210.000</b>   | <b>-619.000</b>   |

## Bijlage 4      Werkwijze van de CTA

De wijze waarop de commissie van toewijzing en advies tot een advies komt voor het geven van een toelaatbaarheidsverklaring, dan wel de toelating tot een tussenvoorziening beoordeeld, verschilt per voorziening.

Voorop staat dat het samenwerkingsverband niet indiceert op basis van problematiek, maar de ondersteuningsbehoefte leidend laat zijn bij de beoordeling. Hier is sprake van arrangeren in plaats van indiceren (matchen van ondersteuningsbehoeften met schoolondersteuningsprofiel van schoolarrangement of tussenvoorziening). Belangrijk is dat de beoordeling daarom in vergelijkbare situaties op een vergelijkbare manier plaatsvindt. Hieronder is per mogelijke toewijzing weergegeven welke dossiergegevens en werkwijze wordt toegepast.

### 1. Tussenvoorzieningen

#### **a. Vmbo op het opdc**

- Schakelklas
- Vmbo onderbouw
- Combinatie vmbo onderbouw na schakel opdc

#### *Dossier:*

Om te kunnen beoordelen of een leerling geplaatst kan worden in het vmbo op het opdc dienen de volgende gegevens verplicht in het dossier aanwezig te zijn:

- Aanmelddossier vanuit de basisschool
- Aanbevelingsbrief met motivatie vanuit de basisschool en eventueel van ouders
- Recent capaciteitenonderzoek (niet ouder dan 2 jaar)
- Evt. aanvullende rapportage vanuit de hulpverlening

#### *Werkwijze:*

De commissie gaat na of:

- Er voldoende perspectief is op doorstroom naar regulier vmbo.
- Er sprake is van een discrepantie tussen de capaciteiten en de didactische gegevens
- Er sprake is van belemmeringen in de onderwijsontwikkeling als gevolg van psychosociale factoren
- De ondersteuning die Saenstroom opdc kan bieden, aansluit bij de geschetste ondersteuningsbehoeften van de leerling.
- De commissie gaat na of de leerling baat heeft bij een schakeljaar.

#### **b. Top (rebound en observatie)**

#### *Dossier:*

Om te kunnen beoordelen of een leerling geplaatst kan worden op Saenstroom Top dienen de volgende gegevens verplicht in het dossier aanwezig te zijn:

- Aanmeldformulier CTA (waarin aangegeven wordt wat de geschetste ondersteuningsbehoeften zijn)
- Relevante overdrachtsgegevens van po naar vo of van onderbouw naar bovenbouw

- Verslaglegging van het zorgadviesteam of schoolondersteuningsteam
- Geëvalueerd ontwikkelingsperspectiefplan

*Werkwijze:*

- De commissie gaat na of de verwachting is dat er met een kortdurende interventie aanzienlijke kans is op terugkeer in het regulier onderwijs. Bij de aanmelding moet duidelijk zijn dat er behoefte is aan een interventie waarbij de leerling tijdelijk uit de schoolsetting gehaald moet worden. Daarbij moet duidelijk zijn aan welke doelen gewerkt dient te worden tijdens de interventie van 8 tot 12 weken.
- Bij een plaatsing kan het zo zijn dat er gekozen wordt voor een directe plaatsing omdat de veiligheid van de medewerkers of de medeleerlingen in het geding is. Doel is dan een kortdurend traject om te onderzoeken welke ondersteuningsbehoefte de leerling heeft en welke mogelijkheden er zijn voor een terugplaatsing (binnen de periode van 8 tot 12 weken).
- Bij een zij-instromer van buiten de regio kan het noodzakelijk zijn dat er aanvullend onderzoek wordt gedaan om te onderzoeken welke onderwijssetting het beste aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Om te voorkomen dat een leerling thuiszit zolang er geen betrouwbare gegevens zijn, wordt een observatieplaats toegewezen.

### **c. Baanbegeleiding Zaanstad (BBZ)**

*Dossier:*

Om te kunnen beoordelen of een leerling geplaatst kan worden in BBZ dienen de volgende gegevens verplicht in het dossier aanwezig te zijn:

- Aanmeldformulier CTA (met ook de motivatie van leerling en ouders)
- Verslaglegging van het zorgadviesteam of schoolondersteuningsteam, inclusief de leerplichtambtenaar.
- Een geëvalueerd ontwikkelingsperspectiefplan met verzuimgegevens.
- Zicht op een stageplek
- Indien van toepassing, aanvullende rapportage van de jeugdhulpverlening.

*Werkwijze:*

De commissie gaat na of:

- Er voldoende capaciteiten zijn voor het op termijn kunnen volgen van een entreeopleiding in het mbo.
- Terugkeer naar regulier vo onderwijs met een diplomagericht traject op korte termijn niet realistisch is.
- De leerling een gemotiveerde beroepsrichting kan kiezen en zicht heeft op een passende stageplek.
- De entreeopleiding in het mbo op dit moment nog geen goede stap is.

### **d. Diagnostische klas**

*Dossier:*

Om te kunnen beoordelen of een leerling geplaatst kan worden in de Diagnostische klas dienen de volgende gegevens verplicht in het dossier aanwezig te zijn:

- Aanmeldformulier CTA (waarin aangegeven wordt wat de geschetste ondersteuningsbehoeften zijn)

- Relevante overdrachtsgegevens van po naar vo of van onderbouw naar bovenbouw
- Verslaglegging van het zorgadviesteam of schoolondersteuningsteam
- Geëvalueerd ontwikkelingsperspectiefplan
- Een beschreven traject waarbij duidelijk wordt welke doelen gerealiseerd dienen te worden tijdens de interventie van 6 maanden

*Werkwijze:*

De commissie gaat na of:

- Er sprake is van aantasting van de veiligheidsgevoelens van andere leerlingen, medewerkers van de school of van de leerling zelf
- De verwachting is dat er met een kortdurende interventie geen kans is op terugkeer in het regulier onderwijs
- De verwachting is dat er met een langdurige interventie wel kans bestaat op terugkeer in het regulier onderwijs
- De verwachting aanwezig is dat de omstandigheden van de leerling binnen een half jaar zullen veranderen, waardoor er een kansrijke situatie ontstaat op terugkeer naar regulier onderwijs

2. Toelaatbaarheidsverklaring (tlv) voor het voortgezet speciaal onderwijs (vso)

Bij de aanvraag voor een tlv dienen twee deskundigen een advies te geven over de ondersteuningsbehoeften van de betreffende leerling. De eerste deskundige is een orthopedagoog of psycholoog. De tweede deskundige kan zijn een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog, een kinderpsychiater, een maatschappelijk werker of een arts, afhankelijk van de leerling. Een toelaatbaarheidsverklaring voor het vso is landelijk geldig.

**a. Categorie laag**

*Dossier:*

- Aanmeldformulier CTA (waarin aangegeven wordt wat de geschetste ondersteuningsbehoeften zijn)
- Relevante overdrachtsgegevens van po naar vo
- Verslaglegging van het zorgadviesteam of schoolondersteuningsteam
- Geëvalueerd ontwikkelingsperspectiefplan
- Rapportage van bevoegde deskundige die aangeeft op basis van de geschetste ondersteuningsbehoefte waarom een plaatsing in het voortgezet speciaal onderwijs noodzakelijk is.

*Werkwijze:*

De commissie gaat na of:

- uit het geëvalueerde ontwikkelingsperspectief blijkt dat alle middelen binnen de reguliere onderwijssetting ingezet zijn en dat ondanks deze inzet ontwikkeling uitblijft.
- De geschetste ondersteuningsbehoefte de mogelijkheden van de reguliere school overschrijden.
- Er een goede match is tussen geschetste ondersteuningsbehoefte van de leerling en de mogelijkheden van het voortgezet speciaal onderwijs.



## **b. Categorie midden en hoog**

Bij de overweging of er aanvullende ondersteuning nodig is bovenop de bekostigingscategorie 'laag', dient op basis van het dossier vastgesteld te worden dat de noodzakelijke ondersteuning om tot ontwikkeling te komen, de reguliere middelen van het vso overstijgen. Het betreft dan leerlingen die aanvullende ondersteuning behoeven in de algemene dagelijkse levensverrichtingen ten gevolge van de geschetste ondersteuningsbehoefte (categorie midden) of voortdurende ondersteuning in de algemene dagelijkse levensverrichtingen (categorie hoog).

De beschreven doelgroep betreft de categorieën die voorheen werden aangeduid als 'langdurig zieken, lichamelijk beperkte of meervoudig beperkte leerlingen waarbij er sprake is van een laag ontwikkelingsperspectief.

De commissie stelt daarbij vast in welke mate er sprake is van

- een ernstige verstandelijke beperking (IQ < 35), vaak met moeilijk te 'lezen' gedrag en ernstige sensomotorische problematiek (zoals ontbreken van spraak, bijna niet kunnen zitten/staan), of
- een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) en een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke beperkingen, of
- een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) in combinatie met moeilijk te reguleren gedragsproblematiek als gevolg van ernstige psychiatrische stoornissen.

## Bijlage 5      Gemeenschappelijke uitgangspunten aansluiting onderwijs - gemeenten

Het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs in de Zaanstreek (SVZ) en de gemeenten Zaanstad, Oostzaan en Wormerland, voeren een op overeenstemming gericht overleg ten aanzien van de consequenties van de invoering van passend onderwijs, beschreven in het ondersteuningsplan van SVZ, en het gemeentelijke beleid ten aanzien van de jeugdhulp, AWBZ en participatiewet, als gevolg van de decentralisaties. Om de aansluitingsvragen goed te kunnen benaderen, is een gemeenschappelijke visie opgesteld. De uitwerking in de praktijk kan aan deze visie getoetst worden.

Belangrijk is om in beeld te hebben dat we gericht zijn op jongeren tussen grofweg 12 en 18 jaar. Het gemeenschappelijk doel is om deze jongeren een reëel maatschappelijk perspectief te bieden, waarbij we er naar streven om er uit te halen wat er in zit en jongeren hun competenties maximaal weten te ontplooien. Dit lukt voor een grote groep leerlingen in de normale gezins- en schoolsituatie. Een aantal jongeren redt het daar niet mee en heeft aanvullende ondersteuning nodig.

Een integrale, gezinsgerichte aanpak van hulpvragen betekent afstemming tussen wat er thuis en wat op school gebeurt. Leerkrachten kunnen in een vroeg stadium problemen signaleren bij leerlingen. Daarom is verbinding en bundeling van krachten tussen jeugdhulp en specialistische hulp met het onderwijs en schoolmaatschappelijk werk belangrijk.

Over de volgende gemeenschappelijke uitgangspunten hebben de wethouders van de betrokken gemeenten en de bestuursleden van het samenwerkingsverband overeenstemming bereikt:

- Ouders zijn als eerste verantwoordelijk voor hun kinderen. Het is belangrijk dat ouders en school samen optrekken. Dit resulteert in educatief partnerschap.
- De basis op orde:
  - kwalitatief goed onderwijs.
  - sluitende voorzieningen m.b.t. opvoed- en opgroeiondersteuning en jeugdhulp.
- Het streven is voor iedereen een passende plek in de samenleving; participatie naar vermogen en op eigen wijze.
- Preventie en vroegtijdig signaleren, gecombineerd met het inzetten en vergroten van de eigen kracht van ouders, leerlingen en docenten, zorgen ervoor dat kleine problemen klein blijven.
- Als ondersteuning nodig is, wordt deze snel, effectief, integraal en in een vertrouwde omgeving ingezet.
- De ondersteuningsbehoefte van de jongere en zijn/haar omgeving is leidend. Ondersteuning sluit aan bij wat nodig is.
- Professionals werken vanuit een houding van 'zorgen dat' in plaats van 'zorgen voor'. En volgens het principe 'één kind, één gezin, één plan, één regisseur'.

In bijgaande notitie staan de resultaten van het ondersteuningsplan van de afgelopen vier jaar weergegeven.

### **Bestuur en toezicht**

In 2015 is in het kader van de code goed bestuur, het bestuur en intern toezicht binnen het samenwerkingsverband gescheiden. Dit heeft geleid tot het benoemen van een directeur-bestuurder, de algemene ledenvergadering vormt het intern toezichthoudend orgaan. Daarvoor werd het bestuur gevormd door drie leden van de algemene ledenvergadering. De voormalige directeur is directeur-bestuurder geworden. Eén en ander heeft geleid tot nieuwe statuten.

De directeur-bestuurder is belast met de realisatie van de doelstellingen van SVZ, de uitvoering van de wettelijke taken, de strategie en het beleid en de daaruit voortvloeiende resultaten. De ALV laat zich bijstaan door een agendacommissie. Deze bestaat uit een aantal leden dat zich intensief met de voorbereiding van de vergadering bezig houdt. Daarnaast is er een auditcommissie die adviserend kan zijn naar de algemene ledenvergadering en de directeur-bestuurder met betrekking tot de financiële situatie van het samenwerkingsverband.

### **De doelen uit het ondersteuningsplan**

De volgende doelen waren in het ondersteuningsplan opgenomen.

1. De scholen voor regulier voortgezet onderwijs hebben op 1 augustus 2014 in hun schoolondersteuningsprofiel een arrangement opgenomen voor de voormalig rugzakleerlingen en leerlingen met vergelijkbare problematiek. Het arrangement is per 1 augustus 2014 operationeel.
2. De scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zorgen gezamenlijk uiterlijk op 1 augustus 2014 voor mogelijkheden om leerlingen die naar een cluster-3- of cluster-4-school buiten de regio worden verwezen met een individueel traject binnen de regio op te vangen.
3. Het aantal onterechte afstromers is op 1 augustus 2016 substantieel (met meer dan vijftig procent) afgenomen ten opzichte van 1 augustus 2012. Dit doel zal in 2016 worden onderzocht.
4. De expertise van het docententeam ligt bij de start van passend onderwijs op het niveau van de basisondersteuning. De competenties van docenten zijn op het niveau van de basisondersteuning.
5. Het onderwijs sluit aan bij de 'één kind, één gezin, één plan'-gedachte en zoekt daarin adequate verbinding met de jeugdhulp.
6. Het aantal leerlingen in het vso stijgt niet boven het niveau van voor de invoering van passend onderwijs.

### **Resultaten**

1. *Arrangementen in de scholen*  
Alle scholen hebben een arrangement ingericht en geoperationaliseerd per 1 augustus 2014. De scholen hebben hun arrangement tenminste één maal geëvalueerd. Daarbij is gekeken naar de resultaten van de leerlingen die gebruik maken van het arrangement, de tevredenheid bij ouders, leerlingen en docenten. De scholen hebben waar nodig hun arrangementen aangepast. De scholen voor havo/vwo hebben aan hun arrangementen een aanpak voor hoogbegaafde leerlingen toegevoegd. Uit de tevredenheidsonderzoeken blijkt een grote tevredenheid onder ouders, leerlingen en docenten over de arrangementen. Ouders en leerlingen worden gezien en gehoord,

docenten ervaren het als een verlichting dat er voor deze leerlingen een goede ondersteuning is in de school.

## 2. *Meer leerlingen in de eigen regio*

Het is de scholen voor praktijkonderwijs en vso in een aantal gevallen gelukt om voor leerlingen een passende onderwijsaanpak te bieden. Echter er worden nog steeds leerlingen verwezen naar scholen buiten de regio. In 2016 is opdracht gegeven een gezamenlijke aanpak op te zetten. Deze zal in het schooljaar 2016-2017 operationeel worden.

## 3. *Onterechte afstroom*

De gegevens van de inspectie worden hiervoor gebruikt. Bij de tussentijdse evaluatie bleek, dat deze doelstelling moeilijk te duiden is, omdat ten aanzien van afstroom niet alleen passend onderwijs invloed heeft, maar ook allerlei andere maatregelen. Dat maakt dat wij van mening zijn dat de invloed van passend onderwijs op dit doel niet goed meetbaar is. In het nieuwe ondersteuningsplan zal gezocht worden naar een duidelijker doel, waarbij direct het effect van ondersteuning zichtbaar kan worden.

## 4. *Competenties docenten*

De scholen hebben over het algemeen een aantal activiteiten ingezet om docenten op het niveau van de basisondersteuning te kunnen laten functioneren. Op alle scholen is aan de deskundigheid van docenten gewerkt, bijvoorbeeld in de vorm van:

- Vergroting expertise van docenten
- Mentortraining
- Modules Master EN
- Het geven van handelingsadviezen vanuit arrangementen

Voor een aantal scholingsbijeenkomsten geldt een verplichte deelname.

In de bijeenkomst met de docenten werd aangegeven dat de eigen professionele ontwikkeling over het algemeen wordt overgelaten aan de docenten zelf.

Ouders en leerlingen geven aan dat zij merken dat docenten meer expertise hebben. Op een enkele school zijn ouders zelf uitgenodigd voor themabijeenkomsten over bijvoorbeeld autisme of ADHD.

Scholen gaan verschillend om met de opgedane kennis. In een aantal scholen is er duidelijk afgesproken op welke wijze deskundigheid in de school wordt gedeeld en gebruikt. Andere scholen hebben hier geen beleid over afgesproken.

Alle scholen geven aan dat het omgaan met verschillende leerstijlen nog onvoldoende wordt toegepast. Ook is op alle scholen de kennis over dyscalculie nog in ontwikkeling.

## 5. *Eén kind, één gezin, één plan*

Vanaf 1 januari 2015 is met de gemeenten die vallen onder het swv Zaanstreek afgesproken op welke wijze verbinding wordt gemaakt met de jeugdhulp. De werkwijze is 2x met de betrokkenen besproken en geëvalueerd. Belangrijkste punten uit deze evaluatie zijn:

- Communicatie – nog niet altijd weten partijen elkaar goed te vinden. Door het opnieuw maken van afspraken en het aanleveren van goede informatie over contactpersonen wordt dit langzaamaan beter. Het is belangrijk om aan ouders goed uit te leggen waarom het delen van informatie tussen school en hulpverlening (of andersom) goed is. Medewerkers van de jeugdteams en scholen zijn ook niet in alle gevallen overtuigd van het nut van het delen van informatie. Momenteel worden niet alle mogelijkheden benut waardoor er veel informatie gemist wordt of vertraging optreedt in vervolgstappen.
- Privacy – privacywetgeving wordt vaak als een belemmering beschouwd in het adequaat kunnen delen van informatie. Ouders geven niet altijd toestemming voor het delen van informatie. Ook wordt door alle partijen vaak (te) lang gewacht met het delen van informatie of het vragen om advies.

In de evaluatie met ouders, leerlingen en docenten gaven alle vertegenwoordigers aan dat ze mee kunnen praten met gesprekken waarbij ook de hulpverlening aanwezig is, b.v. in een MDO.

Uit de evaluatie met de professionals is gebleken dat de ondersteuning door school en de zorg vanuit de hulpverlening nog teveel gescheiden trajecten zijn. In het nieuwe ondersteuningsplan wordt de ambitie uitgesproken meer te gaan samenwerken in plaats van af te stemmen.

Het aantal leerlingen in het vso is niet boven het landelijk gemiddelde gekomen, maar heeft wel iets gefluctueerd.

|               | Regulier regio<br>(aantal) | VSO<br>(aantal) | VSO regio<br>(%) | VSO<br>landelijk(%) |
|---------------|----------------------------|-----------------|------------------|---------------------|
| 1-10-<br>2012 | 9.547                      | 311             | 3,26             | 3,51                |
| 1-10-<br>2013 | 9.796                      | 326             | 3,33             | 3,61                |
| 1-10-<br>2014 | 10.015                     | 315             | 3,16             | 3,63                |
| 1-10-<br>2015 | 10.023                     | 337             | 3,37             | 3,47                |
| 1-10-<br>2016 | 9.843                      | 323             | 3,28             | 3,44                |

De Stichting onderwijsgeschillen heeft de volgende commissies ingesteld in het kader van passend onderwijs:

### **Landelijke Arbitragecommissie Samenwerkingsverbanden passend onderwijs**

De Commissie is bevoegd kennis te nemen en te oordelen over geschillen die door een samenwerkingsverband, of wel bevoegd gezag dat is aangesloten bij dat samenwerkingsverband, aan haar worden voorgelegd aangaande:

- a. de statuten van het samenwerkingsverband;
- b. de onderlinge verhoudingen tussen het samenwerkingsverband en de daarbij aangesloten scholen en bevoegde gezagen;
- c. het door het samenwerkingsverband te voeren beleid ten aanzien van de extra ondersteuning;
- d. de bekostiging van de extra ondersteuning en de verdeling van die bekostiging.

Op de behandeling van het geschil zijn de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

### **Landelijke Geschillencommissie oogo**

De Commissie neemt kennis van en doet uitspraak in geschillen die door een samenwerkingsverband of een college op grond van het bepaalde in het Model Procedure oogo en de daarbij behorende Overeenkomst, aan haar worden voorgelegd. Op de behandeling van het geschil zijn de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.

### **Geschillencommissie passend onderwijs**

De Geschillencommissie passend onderwijs gaat geschillen behandelen over toelating, verwijdering en het ontwikkelingsperspectief. Deze landelijke geschillencommissie voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) oordeelt in geschillen tussen ouders/verzorgers en het schoolbestuur over:

- (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven;
- de verwijdering van leerlingen;
- het ontwikkelingsperspectief.

*Het samenwerkingsverband zal een commissie instellen ten behoeve van een beroepsprocedure naar aanleiding van de uitspraken van de cta. Er wordt nog onderzocht of deze beroepscommissie samen met de omliggende samenwerkingsverbanden kan worden ingericht.*

Bijlage 8      Overzicht websites scholen van het samenwerkingsverband en andere relevante websites

[www.swvzaanstreek.nl](http://www.swvzaanstreek.nl)

[www.povo-zaanstreek.nl](http://www.povo-zaanstreek.nl)

<http://www.passendonderwijs.nl>

[www.onderwijsconsulenten.nl](http://www.onderwijsconsulenten.nl)

<http://www.steunpuntpassendonderwijs.nl>

<http://www.onderwijsgeschillen.nl>

AMvB Integratie lwoo en pro in passend onderwijs (concept 26-09-2014):

In het Inrichtingsbesluit WVO artikel 15d wordt beschreven op basis van welke criteria het SWV een aanvraag voor pro of lwoo mag toewijzen.

### A. PrO

Het samenwerkingsverband wijst de aanvraag voor praktijkonderwijs uitsluitend toe, indien:

- IQ 55 tot en met 80, én
- Een leerachterstand op tenminste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen,
  - ten minste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en
  - deze leerachterstand gelijk is aan of groter is dan 0,5.

### B. LWOO

Het samenwerkingsverband wijst de aanvraag voor leerwegondersteunend onderwijs uitsluitend toe, indien:

- IQ 75 tot en met 90, én
- Een leerachterstand op tenminste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen,
  - ten minste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en
  - deze leerachterstand is gelegen binnen de bandbreedte van 0,25 tot 0,5.

Óf

- IQ 91 tot en met 120, én
- Een leerachterstand op tenminste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen,
  - ten minste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en
  - deze leerachterstand is gelegen binnen de bandbreedte van 0,25 tot 0,5 én
  - een sociaal-emotionele problematiek heeft als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d.

### C. Grensvlak lwoo en pro

Voor een leerling die wat intelligentiequotiënt of leerachterstand betreft, voldoet aan de vereisten voor toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs en die wat de overige vereisten betreft voldoet aan de vereisten om aangewezen te zijn op het leerwegondersteunend onderwijs, kan een leerling toelaatbaar worden verklaard tot praktijkonderwijs of aangewezen worden op het leerwegondersteunend onderwijs, afhankelijk van de door het bevoegd gezag gegeven *motivering* (zie dossierinhoud, onderdeel a)



## Bijlage 10 Afkortingenlijst

|        |  |
|--------|--|
| A(D)HD | Attention (Deficit) Hyperactivity Disorder                               |
| ALV    | Algemene Ledenvergadering  |
| ASS    | Autisme Spectrum Stoornissen   |
| AWBZ   | Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten                                     |
| BBZ    | Baan Begeleiding Zaanstad  |
| BJAA   | Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam                                  |
| BOOZ   | Bestuurlijk Overleg Onderwijs en Zaanstad                                |
| CTA    | Commissie voor Toelating en Advies                                       |
| DLE    | Didactische Leeftijds Equivalent   |
| DUO    | Dienst Uitvoering Onderwijs  |
| GGD    | Gemeentelijke Gezondheids Dienst   |
| GGZ    | Geestelijke Gezondheids Zorg   |
| HAVO   | Hoger Algemeen Vormend Onderwijs   |
| IQ     | Intelligentie Quotiënt   |
| LWOO   | Leerweg Ondersteunend Onderwijs  |
| MBO    | Middelbaar Beroeps Onderwijs   |
| NIO    | Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau                       |
| OC&W   | (Ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap                        |
| OKR    | Onderwijskundig Rapport  |
| OOGO   | Op overeenstemming gericht overleg                                       |
| OPDC   | Orthopedagogisch en –didactisch centrum                                  |
| OPP    | Ontwikkelingsperspectiefplan   |
| OPR    | Ondersteuningsplan Raad  |
| OVO    | Openbaar Voortgezet onderwijs  |
| PDCA   | Plan Do Check Act  |
| PO     | Primair onderwijs  |
| POVO   | Primair onderwijs - Voortgezet onderwijs                                 |
| PRO    | Praktijkonderwijs  |
| RMC    | Regionaal Meld- en Coördinatiepunt                                       |
| TLV    | Toelaatbaarheidsverklaring   |
| TOP    | Time Out Project   |
| UA     | Uitgesloten Aansprakelijkheid  |
| UWV    | Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen                             |
| VO     | Voortgezet onderwijs   |
| VMBO   | Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs                                |
| VMBO-b | Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs, basis beroepsgerichte leerweg |
| VMBO-g | Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs, gemengde leerweg              |
| VMBO-k | Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs, kaderberoepsgerichte leerweg  |
| VMBO-t | Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs, theoretische leerweg          |
| VNG    | Vereniging van Nederlandse Gemeenten                                     |
| VSO    | Voortgezet Speciaal onderwijs  |
| VWO    | Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs                                  |
| WMO    | Wet Maatschappelijke Ondersteuning                                       |
| VWS    | (Ministerie van) Volksgezondheid, Welzijn en Sport                       |
| ZAT    | Zorg Advies Team   |
| ZMC    | Zaans Medisch Centrum  |
| ZMLK   | Zeer Moeilijk Lerende Kinderen   |
| ZMOK   | Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen  |
| ZOCO   | Zorgcoördinator  |